7 ՅՈՒՆԻՍ 1997, ՇԱԲԱԹ #105 (1359)

Ազգ
Azg
armenian daily

Թանսու Չիլլերը վերջնագիր ներկայացրեց

6 ՅՈՒՆԻՍ, RFI: Թուրքիայի արտգործնախարար Թանսու Չիլլերը այսօր ելույթ ունեցավ իր «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության ղեկավարների խորհրդակցությունում: Նա հայտարարեց, որ եթե վարչապետի պաշտոնը հունիսի 18-ից իրեն չտրամադրվի՝ կուսակցությունը դուրս կգա միացյալ կառավարությունից:

ՌԴ Պետդուման վավերացրեց ռուս-բելառուսական միության պայմանագիրը

6 ՅՈՒՆԻՍ, RFI: Պետդուման այսօր վավերացրեց նախագահներ Բորիս Ելցինի եւ Ալեքսանդր Լուկաշենկոյի ստորագրած Ռուսաստանի եւ Բելառուսի միության մասին պայմանագիրը: Չնայած 2 կողմն էլ հերքում են 2 սլավոնական հանրապետություններից մեկ ընդհանուր պետություն ստեղծելու ծրագիրը, Բորիս Ելցինը օրերս հաստատեց, որ 2 հանրապետությունների համար միասնական տարադրամի ստեղծման հարցը դրված է օրակարգում: Այժմ միության մասին պայմանագրին պետք է հավանություն տան Ռուսաստանի եւ Բելառուսի խորհրդարանների վերին պալատները:

ԱՄՆ

Ներկայացուցիչների պալատը պահանջում է Ամերիկայի չեզոքությունը եւ կոչ անում ուղղակի բանակցությունների

Ամերիկյան խաղաղարարնե՞ր Ղարաբաղում

Անմիջական հրապարակման խնդրանքով Ամերիկայի հայկական համագումարից ստացված ֆաքսը տեղեկացնում է, որ հունիսի 1-ին ԱՄՆ-ի Ներկայացուցիչների պալատը ընդունել է արտաքին հարաբերությունների հաստատման օրենքի երեք լրացում, որոնցով նախատեսվում է նպաստել Կովկասում խաղաղության եւ զարգացման գործընթացին: Այդ լրացումները վերահաստատում են Միացյալ Նահանգների կառավարության չեզոք դիրքը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության քաղաքական լուծման հարցում, կոչ են անում նախագահին քաջալերելու շրջանային համագործակցությունը Ադրբեջանից Հայաստանով Թուրքիա ձգվող նավթամուղ կառուցելու հարցում եւ պահանջում է, որ վարչակարգը զեկուցագիր ներկայացնի, թե ինչքանով է Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի կողմից Հայաստանի եւ ԼՂ-ի շրջափակումը խոչընդոտում ԱՄՆ-ի մարդասիրական օժանդակության տեղափոխմանը կամ մատակարարմանը: Հայկական համագումարի կողմից պատրաստված այս երեք լրացումները ընդունվել են միաձայն:

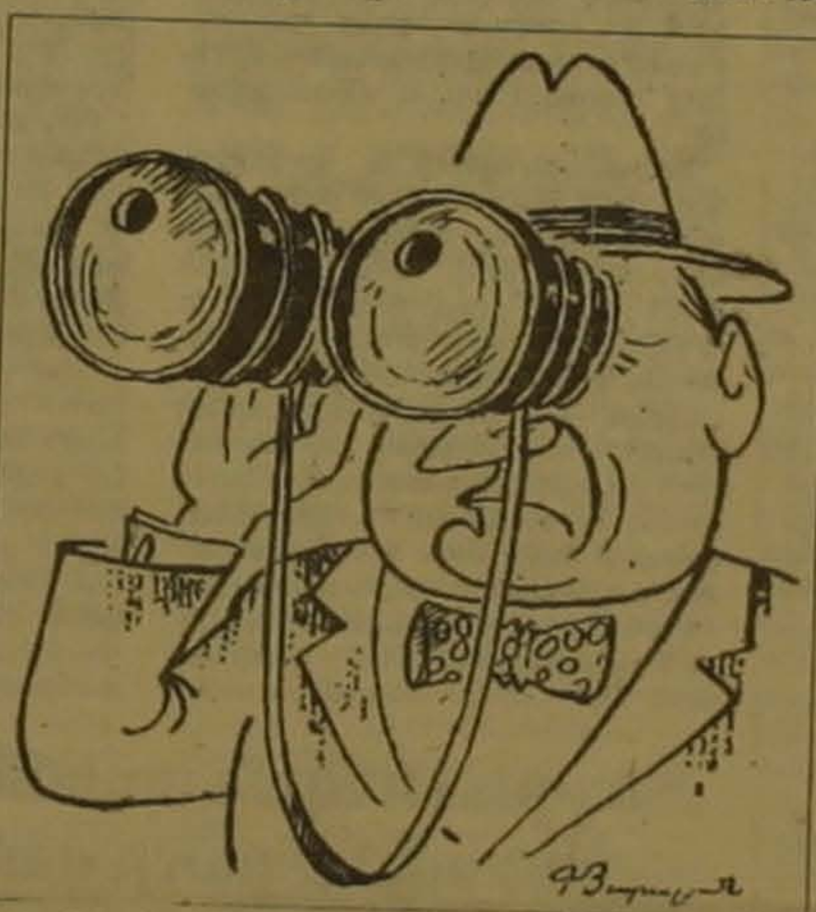

Կոնգրեսականներ Ջո Նոլենբերգի (հանրապետական) եւ Ֆրենկ Փալոնի (դեմոկրատ) հովանավորած առաջին լրացումը վերահաստատում է Ամերիկայի չեզոքությունը որպես վերջերս նշանակված ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի համանախագահի: Լրացումը քաջալերում է անմիջական բանակցությունները հակամարտող կողմերի միջեւ: «Միացյալ Նահանգները Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության լուծումը կենսականորեն անհրաժեշտ է համարում», նշել է կոնգրեսական Փալոնը: Իսկ Նոլենբերգն ավելացրել է, որ այս լրացումով Կոնգրեսն իր ցանկությունն է հայտնում Միացյալ Նահանգներին տեսնելու որպես անկողմնակալ առաջնորդ հակամարտության կարգավորման խնդրում:

Տես էջ 2

ԱՇԳԱԲԱԴ

Համաձայնագիր «Հայգազարդի» եւ «Թուրքմեննեֆթգազի» միջեւ

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 5-ին, Հայաստանի նախագահի գլխավորած պատվիրակության Թուրքմենստան կատարած պաշտոնական այցի ընթացքում, Աշգաբադում ստորագրված Թուրքմենստանից Հայաստանի Հանրապետություն բնական գազի առաքման արդյունքում առաջացած Հայաստանի պարտքի մարման մասին միջկառավարական համաձայնագիրը հաջորդ օրը փոխվեց միջգերատեսչականի:

Պարզաբանելով համաձայնագրի կարգավիճակի փոփոխման պատճառները, ՀՀ ֆինանսների նախարար Արմեն Դարբինյանն ասաց, որ եռակողմ համագործակցության շրջանակներում արտգործնախարարների մակարդակով Նախիջեւանում կնքված համաձայնագիրը հնարավորություն է ընձեռում Հայաստանից Իրան, իսկ այնտեղից Թուրքմենստան կատարել ապրանքների փոխադարձ առաքումներ՝ 20 մլն դոլարի սահմաններում: Սա առաջին հերթին հայաստանյան ձեռնարկություններին աշխատելու եւ շուկա գտնելու հնարավորություն է տալիս, եւ երկրորդը՝ որոշ չափով մեղմացնում է նաեւ Հայաստանի պարտքային պարտավորությունները Թուրքմենստանի նկատմամբ:

Աշգաբադում թուրքմենական կողմն առաջարկում էր գործարքն օգտագործել 1996-97 թթ. կոմերցիոն պարտքի մարման համար: Այդ դեպքում Հայաստանի կառավարությունը փաստորեն ստանձնելու էր «Հայգազարդի» կոմերցիոն պարտավորությունները «Թուրքմեննեֆթգազի» նկատմամբ:

Բանակցությունների արդյունքում առաջացած միակ, սկզբնական անհամաձայնությունը կապված էր այդ հարցի հետ:

Այդ գործարքը կառավարության կողմից ստանձնելու դեպքում, հայկական կողմը նպատակահարմար էր գտնում այն ուղղել 1994-95 թթ. ընթացքում կուտակված պետական պարտքերի մարմանը: Պարոն Դարբինյանը նշեց, որ պետական պարտքի դիմաց Հայաստանը կատարում է եռամսյակային կայուն վճարումներ, բայց մեզ համար ավելի նախընտրելի կլիներ այն մարել ապրանքների առաքման միջոցով:

Ի վերջո, անհամաձայնությունը հարթվեց. միջկառավարականի փոխարեն համաձայնագիր կնքվեց ուղղակիորեն «Հայգազարդի» եւ «Թուրքմեննեֆթգազի» միջեւ:

Հաջորդ օրը երկու երկրների նախագահները մասնակցեցին ՀՀ դեսպանության շենքի հիմնարկման արարողությանը: ՀՀ նախագահը, Հայաստանի եւ Թուրքմենստանի հարաբերությունների պատմության մեջ կարեւորելով այս իրադարձությունը, հույս հայտնեց, որ շուտով Թուրքմենստանը Հայաստանում դեսպանատուն կբացի:

Նա ասաց, որ կստորագրի հրամանագիր՝ Թուրքմենստանում Հայաստանի ժամանակավոր հավատարմատար Արամ Գրիգորյանին դեսպան նշանակելու մասին:

Թուրքմենստանի նախագահի պալատում, հրաժեշտից առաջ, նախագահները առանձնազրույց ունեցան:

Ճանապարհման պաշտոնական արարողությունից հետո Հայաստանի պատվիրակությունը վերադարձավ Երեւան:

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ լրագրողները դատապարտում են բռնությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Հայաստանի լրագրողների միությունը, Զանգվածային լրատվության միջոցների ընկերակցությունն ու Երեւանի մամուլի ակումբը հանդես են եկել համատեղ հայտարարությամբ, ուր ասվում է.

«Ընդվզումով տեղեկացանք, որ 1997 թվականի մայիսի 31-ին Լոս Անջելեսում բռնության թիրախ են դարձել ամերիկահայ «Նոր կեանք» շաբաթաթերթի սեփականատեր եւ գլխավոր խմբագիր Գրիգոր Շենյանն ու իր կինը: Որքան էլ տարօրինակ է, սա ԱՄՆ-ում լույս տեսնող հայկական մամուլի դեմ առաջին ոտնձգությունը չէ, ինչը խորը մտահոգության տեղիք է տալիս: Հայաստանի լրագրողների միությունը, Զանգվածային լրատվության միջոցների ընկերակցությունը եւ Երեւանի մամուլի ակումբը իրենց զայրույթն են հայտնում այս առթիվ եւ համոզված են, որ ժողովրդավարական սկզբունքների պաշտպանի առաքելությունը ստանձնած Միացյալ Նահանգների իրավապահ մարմինները չեն հապաղի լույս քննության ենթարկել վերոբերյալ փաստն ու նախորդած դեպքերը եւ գործուն քայլեր կձեռնարկեն բռնության հեղինակներին բացահայտելու, ինչպես նաեւ ապագայում նման միջադեպեր թույլ չտալու համար»:

Հունիսի 13-ը կդառնա՞ ընդդիմության օր

Երեկվա հանրահավաքի տպավորություններից...

Հունիսի 13-ը խոստանում է դառնալ մեր բնակչության քաղաքացիական կողմնորոշման ցուցանակը եւ մոտավորապես ընտրության պես մի բան: Այդ օրը, ժամը 18.00-ից, «Ազգային համաձայնության դաշինքը» նախատեսում է ազդարարել պայքարի նոր փուլ՝ հրավիրելով համահայաստանյան հանրահավաք: Նույն ժամանակ նախատեսված է սկսել հանրահավաքներ հանրապետության բոլոր մարզկենտրոններում եւ մայրաքաղաքում: Մոտավորապես ժամը 16.30-ին Երեւանը նախատեսում է դիմավորել մոտակա բնակավայրերի՝ Արարատյան դաշտի, Կոտայքի, Եղվարդի բազմահազար ցուցարարներին: Հանրահավաքները, որոնք այս օրերին կազմակերպվում են հանրապետության մի շարք մարզերում, ըստ «Ազգային համաձայնության դաշինքի» ներկայացուցիչների, թե քանակական եւ թե պատրաստակամության առումով որոշակի վստահություն են ներշնչում: Այլ բառերով ասած, հունիսի 13-ի միջոցառման կատարյալ դրսեւորումը կլինի այն, որ բոլոր նրանք, ովքեր 1996-ի նախագահական ընտրություններին իրենց ձայնն են տվել «միասնական» թեկնածուին, դուրս գան հրապարակ: Ըստ դաշինքի, համահայաստանյան հանրահավաքի օրը լինելու է այն ջրբաժանը, որը վերջ ի վերջո տարանջատելու է եղած բոլոր հոսանքներն ու ուղղությունները՝ հստակեցնելով քաղաքական լանդշաֆտի ուրվագծերը:

Բոլոր դեպքերում համահայաստանյան հանրահավաքը պարունակում է ռիսկի բավականին մեծ տոկոս, քանզի ձախողման դեպքում կձախողվի շատ ու շատ բան: Անտարակույս, այս ամենը գիտակցում է նաեւ «Ազգային համաձայնության դաշինքը», եւ սույն դեպքում մտածելու կամ ենթադրելու ուրիշ խնդիր չի մնում՝ վերջին ճիգի վարկածից զատ: Ինչ խոսք, միացյալ դաշինքի միակ ուժը բնակչության թվաքանակն է: Այն չի տիրապետում ոչ մի լծակի ինչպես տնտեսության, այնպես էլ քաղաքականության ոլորտներում: Ավելին՝ ներկայիս քաղաքական պայքարն իրականում բնութագրվում է հենց իշխանությունների կառույցներում ընթացող վեճերով: Սա բնական է, քանզի հենց այդպիսի մարդիկ կամ խմբակցություններն են այսօր ձեւավորել հայրենական ֆինանսական օլիգարխիան, ուստի տիրապետում են պայքարի համար անհրաժեշտ միջոցների եւ հնարավորության: Ակնհայտ է, սակայն, բնակչության քաղաքացիական աշխուժության անկման փաստը եւ, որքանով ցույց է տալիս մեր առօրյա անկման գործակիցն, ուղիղ համեմատական է ժամանակի ընթացքին: Եվ այս առումով, պատահական չէ, որ «Ազգային համաձայնության դաշինքը» ուղղակի պարտադրված կերպով գնաց վա-բանկ՝ հայտարարելով համահայաստանյան հանրահավաք:

Իրողությունը նաեւ այն է, որ սպասելիքներն, անկեղծ ասած, այնքան էլ մեծ չեն: Բնակչությունը կարծես հարմարվել է իրականությանը՝ մոռանալով վաղվա մասին:

Հունիսի 6-ի հանրահավաքը դարձյալ մարդաշատ չէր եւ հենց դա ստիպեց Ռաֆայել Ղազարյանին, ինքնակոչ մոտենալ խոսափողին եւ ամբողջ հոգով բղավել. «Արթնացե՛ք»: Հենց այդ արթնացման կամ վերարթնացման կոչերով էին ներծծված բոլոր ելույթների խոսքերը...

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԿԱԼԻՖՈՌՆԻԱ

Անօրինական ներգաղթողների արտաքսումը զանգվածային բնույթ է ստացել

6 ՀՈՒՆԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Վերջին շրջանում նկատելիորեն շատացել են առանց մշտական կամ ժամանակավոր բնակության կարգավիճակի Ամերիկայում գտնվող անձանց արտաքսումները: Դրանք, կարելի է ասել, կրում են զանգվածային բնույթ: Միացյալ Նահանգների գաղթի ծառայության Լոս Անջելեսի դատարանը ապրիլ-մայիս ամիսներին աշխատանքի է ընդունել միանգամից 3 նոր դատավորների՝ փորձելով փոքր-ինչ արագացնել այն գործերի դատավարությունը, որոնք ոչ միայն ամիսների, այլ երբեմն տարիների պատմություն ունեն: Արտաքսվում են ոչ միայն մշտական կամ ժամանակավոր բնակության իրավունք չունեցող անձինք, այլ նաեւ ամերիկյան օրենքները խախտած եւ ընդհանրապես հանցագործ անցյալ ունեցողները: Նման անձանց մերժվում է քաղաքացիության տրամադրումը առանց որեւէ պատճառաբանությունների:

Գաղթականական հարցերով մասնագիտացված Կալիֆոռնիայի փաստաբան Կարո Արմենյանը անօրինական կարգավիճակով ԱՄՆ-ում բնակվող հայերին առաջարկել է Կանադա տեղափոխվելու օրինական ձեւ բոլոր փաստաթղթերի ձեւակերպումներով: Ըստ փաստաբանի՝ կես տարում հնարավորություն կա աշխատանքային երաշխավորության միջոցով թե՛ անհատապես, եւ թե՛ ընտանիքով մեկնել Կանադա եւ ձեւակերպվել որպես գաղթական, ընդ որում ներգաղթողները կարող են օգտվել պետական բոլոր նպաստներից, ճամփորդել աշխարհի բոլոր երկրներ, հեշտությամբ մուտք գործել Միացյալ Նահանգներ եւ 3 տարում դառնալ Կանադայի քաղաքացի:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հայկոմկուսը դժգոհ է հայ-ռուսական համագործակցության «պլատոնական» բնույթից

Հայկոմկուսը, մարտից սկսված նախնական հարցումների հիման վրա, վստահ ժողովրդի տրամադրություններին, «համարձակ քաղաքական քայլ է կատարում» որոշելով համաժողովրդական հարցում անցկացնել «Ռուսաստան-Բելառուս» միությանը միանալու վերաբերյալ: Այսօր կայանալիք կոմկուսի կենտկոմի 12-րդ պլենումում, ի թիվս այլ խնդիրների, կքննարկի առաջիկա անելիքներն այդ ուղղությամբ, կընդունի դիմում ուղղված ՀՀ նախագահին, ԱԺ խոսնակին, վարչապետին եւ ՍԴ նախագահին, որի նախագիծը երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսում ներկայացվեց լրագրողներին: Անվերապահորեն վերականգնել պետության կարգավորիչ դերը տնտեսության կառավարման գործում, կասեցնել կողոպտչական սեփականաշնորհումը, շտապ իրականացնել բնակչության նյութական եւ հոգեւոր ծանր վիճակը փոքրիշատե թեթեւացնող առաջնահերթ ծրագրեր, պահանջում է Հայկոմկուսի կենտկոմը: Դիմումում շարադրվում է հայկական անկախ պետականության կայացման եւ «աշխարհի այսօրվա հզորների բիրտ միջամտությամբ վտանգված» Արցախի հիմնախնդրի արդարացի լուծման հայ կոմունիստների կոնցեպցիան, արմատական սահմանադրական ռեֆորմ ՀՀ նախագահի լիազորությունների որոշակի սահմանափակմամբ, հրաժարում «այսպես կոչված ազատ շուկայական տնտեսավարման քաղաքականությունից», եւ, իհարկե, Հայաստանի անդամակցում «Ռուսաստան-Բելառուս» միությանը: Ռուս-հայկական հարաբերությունների զարգացումը պետք է ընթանա «ամբողջ ծավալով, ոչ թե պլատոնական տեսքով, ինչպես մինչեւ այժմ», ասաց Հայկոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղար Սերգեյ Բադալյանը լրագրողներին առաջարկելով ձերբազատվել մամուլում «միություն» բառի նկատմամբ ստեղծված նախապաշարմունքից: Դա լինելու է նոր միություն նոր սկզբունքներով, եւ Հայաստանը պետք է լինի այդ միության առաջին ճարտարապետը վերցնելու մեր ժողովրդի անհատական շահերին համապատասխանեցնելու համար, գտնում է պարոն Բադալյանը, թեեւ առաջին ճարտարապետը կարծես Բելառուսն է:

«Համաժողովրդական հարցումը» տեղի կունենա կոմկուսի եւ ժողովրդահայրենասիրական (ձախ) ուժերի միության մեջ մտնող կազմակերպությունների միջոցով: Այդ նպատակով տպագրված են 200 ստորագրության համար նախատեսված 5000 պաշտոնաթերթիկներ, որ մինչեւ հուլիսի վերջ հնարավորություն կտա շոշափելու ՀՀ 1 միլիոն քաղաքացիների ստորագրությունները, թեեւ, կոմկուսի քարտուղարի կարծիքով, մի քանի հարյուր հազար ստորագրությունն արդեն զորեղ փաստարկ կլինի հօգուտ համաժողովրդական պաշտոնական հանրաքվեի անցկացման, եւ հարցումը վերջինիս նախապատրաստական փուլն է:

Սերգեյ Բադալյանն, ինչպես միշտ, լավատես է, վստահ, որ Երեւանի 60-65 տոկոսը եւ հանրապետության բնակչության 70-75 տոկոսը հակված են կատարելու «մեր ժողովրդի ճակատագրի համար մեծագույն նշանակություն ունեցող՝ այդ վճռական քայլը»: Համենայն դեպս, այդպիսին է նախնական հարցման տրամաբանությունը, հավաստում է կոմկուսի ղեկավարը, որի կարծիքով, վաղ թե ուշ, «մեկ է, չոքնչոք գնալու ենք դեպի միություն»:

Այդ «քաղաքական համարձակ քայլի» հաջողության դեպքում, երբ բանն ավարտվի համաժողովրդական հանրաքվեով, ընտրությունների եւ հանրաքվեների առկա փորձը երաշխիքներ տալի՞ս է, որ արդյունքները չեն խեղաթյուրվի: Մեր այս հարցին պարոն Բադալյանի պատասխանը նույնպես կոմունիստաբար լավատեսական էր. «Երաշխիքներ չունենք, սակայն ընտրությունից ընտրություն մեր ժողովուրդը քաղաքականապես հասունանում է: Եթե մտադիր չենք քոչել այս լեռներից, պետք է պաշտպանենք մեր իրավունքները: Մենք միամիտ չենք, սակայն Հայաստանի արտաքին քաղաքականության մեջ կատարված լուրջ բեկումը (դեպի Ռուսաստան-Լ. Պ.) թույլ է տալիս հույսով նայել հետագա քաղաքական զարգացումներին»:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Հարաբերությունները պետք է զարգանան ազատ ձեռներեցության բնագավառում

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Եթե մենք ուզում ենք, որ հայ-ռուսական հարաբերություններն ամուր հիմքերի վրա դրվեն, ապա միայն ռազմական բազա ունենալը դեռ բավարար չէ, անհրաժեշտ են կայուն տնտեսական հարաբերություններ», ասաց ՀՀ-ում ՌԴ դեսպան Անդրեյ Ուռնովը հունիսի 6-ին Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ: Նրա հավաստմամբ Հայաստանը եղել եւ մնում է Ռուսաստանի գլխավոր տնտեսական գործընկերներից մեկը, չնայած այն հանգամանքին, որ ներկայումս հարաբերությունները գտնվում են այլ հարթության վրա: Եթե միջկառավարական մակարդակներում տնտեսական ինտեգրացումը առայժմ դանդաղ ընթացքում է, ապա ազատ ձեռներեցության եւ փոքր բիզնեսի զարգացման գործում, ըստ դեսպանի, դժվարություններ չպետք է լինեն: Միաժամանակ նշվեց, որ այս ասպարեզում ՌԴ դեսպանությունը պատրաստակամ է աջակցելու հարաբերությունների զարգացմանն ու ամրապնդմանը:

Արդյունաբերողների եւ գործարարների միջեւ հայ-ռուսական փոխհամագործակցությունը զարգացնելու համար, ինչպես նշեց ՀԱԳՄ նախագահ Արամ Վարդանյանը, քաղաքական եւ միջպետական հարաբերությունների առումով նախադրյալներ կան, եւ ըստ էության, պետք են կոնկրետ մշակված ծրագրեր այն իրական հարթության վրա տեղափոխելու համար: Այդ նպատակով առաջիկայում Սանկտ Պետերբուրգում կայանալիք տնտեսական միջազգային համաժողովին մասնակցելու համար ՀՀ վարչապետի գլխավորած պատվիրակությանը կմիանան նաեւ ՀԱԳՄ 25-30 անդամներ, որոնք, ըստ պարոն Վարդանյանի, ծրագրերի մի ամբողջ փաթեթ կքննարկեն ռուս ձեռներեցների հետ: ՀԱԳՄ-ն կապեր է պահպանում ՌԴ արդյունաբերողների եւ գործարարների միության հետ, նախատեսվում է օգոստոսին նրանց պատվիրակության այցը Հայաստան:

Ազատ քննարկումների եւ մտքերի փոխանակման մթնոլորտում մասնակիցները հատկապես քննադատեցին երկաթուղային շրջափակումը, նշեցին բեռնաշրջանառության ծավալների անբավարար լինելը: «Հայաստանի երկաթուղի» պետական ձեռնարկության տնօրեն Վլ. Ասրյանցը ի պատասխան հավաստեց, որ Վերակառուցման ու զարգացման բանկի ֆինանսավորմամբ իրականացվող ծրագրի համաձայն Բաքուում կառուցվում է երկաթուղային լաստանավ, որի աշխատանքներին առաջարկվել է նաեւ Հայաստանի մասնակցությունը: Ծրագրի իրագործմամբ ակնկալվում է, որ կբարելավվի հաղորդակցությունը, կընդլայնվեն բեռնաշրջանառության ծավալները, զգալիորեն կնվազեն բեռնափոխադրումների տարիֆները:

Անդրադարձներ եղան նաեւ հանրապետությունում առկա արդյունաբերական ներուժի, հեռանկարային ճյուղերի զարգացման, տնտեսական կայունացումն ապահովող գործոնների, ակցիոներական ու բանկային գործունեությանը վերաբերող հարցերին:

Ռուս-հայկական հարաբերություններում բանկային գործունեությունը գրեթե անբավարար է, նշեց Հայաստանի բանկերի ասոցիացիայի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը, հույս հայտնելով, որ այդ կապերի վերականգնման հետ ռուսական ֆինանսական կապիտալ կգա Հայաստան, իր հետ բերելով նաեւ ռուսական համատեղ ձեռնարկություններ:

Հայ-թուրքական սահմանի բացումը ընդամենը բարի ցանկություն է

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, ՓԱՍՏ: Մամուլում հրապարակվել էր թուրքական «Միլլիեթ» թերթի կանխատեսումն այն մասին, թե շուտով բացվելու է հայ-թուրքական ցամաքային սահմանը: Այս առնչությամբ մեր հարցմանն ի պատասխան ՀՀ արտգործնախարարության մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունում նշեցին, թե թուրքական կողմից այդ հարցով որեւէ պաշտոնական հայտարարություն, մասնավորապես այդ երկրի արտաքին քաղաքական գերատեսչության կողմից, չի եղել: Հիշյալ հրապարակումը որակվեց որպես բարի ցանկություն, չնայած իրողություն է եւ այն, որ ՀՀ արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանյանի հետ Էրզրումում ունեցած հանդիպման ժամանակ թուրք գործարարներն ընդգծել են սահմանի բացման խիստ կարեւորությունը ու տեղեկացրել, թե այդ նպատակով համապատասխան աշխատանք պետք է ծավալեն երկրի կենտրոնական իշխանության հետ: Միաժամանակ հայտնի է, որ պաշտոնական Անկարան Հայաստանի հետ իր առնչությունները կախվածության մեջ է դնում Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորումից, ինչից էլ կարելի է ենթադրել, թե խնդրո առարկա հարցի լուծումը մոտ ապագայի խնդիր չէ:

Երեւան. Վիրահատական 2 նոր սրահ

Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատան նվիրատվությունը

Հանրապետական առաջին մանկական հիվանդանոց երեկ այցելեց ՀՀ-ում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Ջոն Միտչիները: Առիթը «Բժշկական սարքավորումներ եւ սպասարկում» հայ-ֆրանսիական համատեղ ձեռնարկության միջնորդությամբ հիվանդանոցի վիրաբուժական նոր սրահին սարքավորումներ նվիրելն էր: Սրահը նախատեսված է ծայրանդամների առավելապես բարդ վիրահատությունների համար: Սարքավորումները նոր դեսպանի բարեհաճ պատրաստակամության շնորհիվ Անգլիայից Հայաստան հասան 20 օրվա ընթացքում: Դրանց թվում են արյան հոսքը դադարեցնող սարք (Zimmer ֆիրմայի տուրնիկետ), էլեկտրական շաղափիչ, մուրճ, աշխատանքի համար անհրաժեշտ այլ հարակից գործիքներ: Նման սարքավորումներ գոյություն ունեին միայն Մարաշի ջարդվածքաբանության ինստիտուտում: Ինչպես հավաստեց «Բժշկական սարքավորումներ եւ սպասարկում» ձեռնարկության տնօրեն Սամվել Խաչատրյանը, իրենց մասնագետներն ամեն ամիս կստուգեն սարքերի վիճակը, որի մասին արձանագրությունները կհանձնեն նվիրատու եւ պատվիրատու կողմերին: Դոկտ. Միտչիներին նա խոստացավ 3 տարի շարունակ տեղեկություններ հայտնել այդ մասին:

Հիվանդանոցին ավելի վաղ շնչառական եւ անզգայացման սարքեր էին նվիրել արգենտինահայ Թագվորյան եւ Սիսինյան ընտանիքները:

Պրն Խաչատրյանը ուշադրություն հրավիրեց մի խնդրի վրա, որ նվիրատու կազմակերպությունները հաճախ ի վիճակի չեն հետեւել եւ օժանդակել սարքավորումների նորոգմանը (որը նրանց արժեքի 10 տոկոսն է կազմում): Իրենց ձեռնարկությունը, ունենալով Հայաստանի մանկական հիվանդանոցներում գտնվող սարքավորումների մաշվածության մասին վիճակագրություն, հովանավորներ է փնտրում դրանց աշխատունակությունը ապահովելու համար:

Ա. Գ.

Ներկայացուցիչների պալատը պահանջում է Ամերիկայի չեզոքությունը եւ կոչ անում ուղղակի բանակցությունների

Սկիզբը էջ 1

Երկրորդ լրացումը նախաձեռնողներն են եղել կոնգրեսականներ Փալոնը եւ Ջորջ Ռադանովիչը (հանրապետական): Դրանով Հայաստանից, Ադրբեջանից եւ Թուրքիայից պահանջվում է համագործակցել կառուցելու Ադրբեջան ու Հայաստան-Թուրքիա նավթամուղը, որը խոստանում է կայունության եւ տնտեսական վերելք կովկասյան տարածաշրջանին:

«Երբ պետություններին նավթամուղի պահպանման համար հավասար շահաբաժիններ տալով կարելի է զարգացնել համագործակցությունն ու վստահությունը այս անհանգիստ տարածաշրջանում», նշել է Փալոնը:

Երրորդ լրացումը ներկայացրել է կոնգրեսական Քրիս Սմիթը (հանրապետական): Այն պահանջում է, որ նախագահը զեկույցի նախկին Խորհրդային Միության որեւէ անկախ պետության կողմից կամ նրա դեմ կիրառված սահմանների փակման կամ տնտեսական շրջափակման դեպքի մասին: Զեկուցագիրը պետք է նշի, թե ինչքանով է այդ միջոցառումը խափանում ուղղակի թե անուղղակի կերպով ԱՄՆ-ի մարդասիրական օժանդակության առաքումները:

«Սա լավ հարված է նավթային այն ընկերություններին, որոնք միայն շահագրգռված էին բավարարելու Ադրբեջանի քաղաքական պահանջները եւ ըստ այդմ քարոզչություն էին ծավալել Կոնգրեսում, թե նավթն ավելի կարեւոր էր Ամերիկայի համար», այս առնչությամբ նշել է Հայկական համագումարի գործադիր տնօրեն Ռոս Վարդյանը:

Մյուս կողմից, ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, երեկ «Ջոռնըլ օֆ քոմերս» ամերիկյան թերթը տարբեր աղբյուրներ վկայակոչելով գրել է, թե Քլինթոնի վարչակազմն առաջարկել է ամերիկյան խաղաղապահ ուժեր ուղարկել Ղարաբաղյան հակամարտության գոտի, որոնք մաս կկազմեն ԵԱՀԿ-ի ուժերին: Թերթն ավելացրել է, որ ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտը հրաժարվել է որեւէ մեկնաբանություն տալ այդ տեղեկությունների վերաբերյալ: «Ջոռնըլ օֆ քոմերսը» կարծում է, որ Ղարաբաղում ամերիկյան խաղաղապահ զորքերի տեղակայման մասին Սպիտակ տան առաջարկը բողոքի բուռն ալիք կբարձրացնի Կոնգրեսում: ԱՄՆ-ի Անվտանգության խորհրդի նախկին պաշտոնյա Հելմուտ Զոննենֆելդի կարծիքով, ամեն ինչ կարող է հարթ ընթանալ, երբ ամերիկյան զորքերը տեղակայվեն Ղարաբաղյան հակամարտության գոտում ոչ թե իբրեւ խաղաղապահներ, այլ որպես դիտորդներ: «Ջոռնըլ օֆ քոմերս» պարբերականը վկայակոչում է նաեւ ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի նախկին պաշտոնյա Պոլ Գոբլին, որն այժմ «Ազատություն-Ազատ Եվրոպա» ռադիոկայանի «Նյուզլայն» պարբերականի հրատարակիչն է: Գոբլը ենթադրում է, որ ԵԱՀԿ-ի առաջարկների մասին տեղեկատվական արտահոսքը քաղաքական շարժառիթներ ունի: Նրա կարծիքով տեղեկատվությունը մանրամասն է եւ լավ տեղեկացված աղբյուրների տպավորություն է ստեղծում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

տեղական

Մամուլի ազգային ակումբի նախաձեռնությամբ իրականացվող «Հրատապ թեմա» ծրագրի շրջանակներում հունիսի 6-ին Արմենպրեսի մամուլի սրահում կայացավ լրագրողների հանդիպումը Հայաստանի պետական հեռուստառադիոընկերության տնօրեն Պետրոս Ստեփանյանի, ՀՊՀ լրատվական-վերլուծական գործակալության տնօրեն Ալեքսանդր Իսկանդարյանի եւ «Նորք» հեռուստաընկերության տնօրեն Ժաննա Ղոչիկյանի հետ։

Հանդիպման սկզբում, անդրադառնալով հայկական հեռուստատեսության մասին մամուլի հրապարակումներին, վկայեց առաջին իսկ հարցը՝ ճի՞շտ են արդյոք այն լուրերը, որ այս հանդիպումը հեռուստատեսության ներկա ղեկավարների «կարապի երգն է»։ Պ. Ստեփանյանը նշեց, թե ինքը չի կարող երաշխավորել, որ սա «իր կարապի երգը չէ», բնական է, որ տեղեկատվության վարչության պետը կունենա կադրային փոփոխությունների ծրագիր, իսկ թե անձամբ իր հարցը կքննարկվի, թե ոչ՝ ինքը տեղյակ չէ։

Ի պատասխան մեկ այլ հարցադրման եւ գնահատականի, ըստ որի ընդդիմության միջոցառումները լուսաբանվում են բավական աչառու, ի տարբերու-

եթերում»։ Իսկ ինքն անձամբ դիտելով «Օրենք եւ իշխանություն» հաղորդաշարի վերջին հաղորդումը՝ Պ. Հայրիկյանի եւ Ա. Սարգսյանի մասնակցությամբ, հետեւյալ հարցադրման է հանգել, որը ձեւակերպվեց այսպես՝ «եւ ի՞նչ ընդդիմություն է», եւ եթե դուրս գալիս «այդ ընդդիմությունը քիչ շահեկան վիճակում է, քանի որ ասելիք չունի»։

«Նորք» հեռուստաընկերության տնօրեն Ժաննա Ղոչիկյանը ներկայացնելով 1-ին ծրագրի եւ «Նորքի» տարբերությունները նշեց, որ «Նորքը» սկզբունքորեն ապաքաղաքականացված եթեր է

Ո՞վ է հրահանգավորում հեռուստատեսային քաղաքականությունը

Ըստ ՀՊՀ տնօրենի՝ այն մշակվում է հեռուստատեսությունում

Պետրոս Ստեփանյանը նշեց, որ մամուլի մեծ հետաքրքրությունը հեռուստատեսության նկատմամբ արդարացված է, լինում են հետաքրքիր հրապարակումներ մամուլում հեռուստատեսության մասին, բայց ոչ այնքան հաճախ։ Ստեփանյանը նշեց, որ գրվում են նաեւ «միտումնավոր, պատվերով հոդվածներ, եւ որ հեռուստատեսությունը քննադատող լրագրողների մեծ մասը հեռուստատեսությունից տարբեր պատճառներով հեռացած մարդիկ են»։ Ստեփանյանը նշեց, որ հեռուստատեսությունն այսօր բավականին ծանր ժամանակներ է ապրում, մասնավորապես կադրային առումով։ «Եթե այսօր հեռուստատեսությունում շատ սուր հարցեր, պրոբլեմներ չեն բարձրացվում, մի տեսակ հայեցողական, մակերեսային են նյութերը, դրա պատճառը ոչ այնքան գրաքննությունն է, որը, իրոք, չկա կամ ոչ թե վերեւից ճնշումներ կան, դրա պատճառը մեր լրագրողների անպատրաստվածությունն է, ոչ այնքան պրոֆեսիոնալ մոտեցումն է», ընդգծեց Պ. Ստեփանյանը, ավելացնելով, որ հեռուստալրագրողների մոտ որոշակի անհամարձակություն եւ երկյուղ կա։ Ստեփանյանը նկատեց, որ այսօր հասարակությունը չի հավատում հեռուստատեսությանը։ Նա հիշեցրեց նաեւ հեռուստատեսությանը տրված բյուջետային ֆինանսավորումից. իսկ այսօրվա դրությամբ հեռուստատեսությունը կապի նախարարությանը պարտք է 30 միլիոն դրամ, իսկ 3,5 ժամ եթեր դուրս գալու համար ծախսվում է 50 կվտ հզորություն։

Հեռուստատեսության ղեկավարության ծրագրերի մեջ է մտնում սեփական տեխնիկա ունեցող «դրսի կադրերի օգտագործումը», հունիսից ամեն շաբաթ նրանց կհատկացվի 2-2,5 եթերաժամ։

Ալեքսանդր Իսկանդարյանը նշեց, որ այս ընթացքում սովորել է «հանգիստ վերաբերվել գրածներին», որոնք իր դեմքում հիմնականում «բացասական բնույթի են»։ Չնայած դրան՝ Իսկանդարյանն անկեղծորեն շնորհակալություն հայտնեց մամուլին քննադատության համար, նշելով, որ լրագրողական միտքը Հայաստանում սուր է, եւ իրականությունը քննադատվում է «առանց խղճի խայթ զգալու»։

Այնուհետեւ հետեւեցին լրագրողների հարցերը, որոնք եկան վկայելու Ալ. Իսկանդարյանի վերոհիշյալ միտքը։ Այդ

թյուն ռուսական հեռուստատեսության, Իսկանդարյանը նշեց, որ «Ժամանակաչափի» 3 տարվա գործունեության ընթացքում ինքը չի ասել որեւէ բան, որ «խղճին եւ բարոյականությանը դեմ ասված լինի»։ Իսկանդարյանն ավելացրեց, որ «Լրաբերի» առջեւ մշտապես կանգնում է «լուսաբանել, չլուսաբանելու» հարցը, քանի որ հաղորդման ժամանակը սահմանափակ է։

Մեր այն հարցին, թե ինչու այդ սահմանափակ ժամանակը տրամադրվում է միայն Հայաստան ժամանած բարձրաստիճան անձանց պաշտոնական ընդունելությունների լուսաբանմանը, եւ անտեսվում է այնպիսի ուշագրավ իրադարձություն, ինչպիսին, ասենք, ԱԺՄ-ի համագումարն է, Իսկանդարյանը պատասխանեց, որ «եզրնտրական շրջանում գոնե միտումնավորության խնդիր չի եղել», իսկ ԱԺՄ համագումարի անցկացման վայրը եւ ժամը չի հաջողվել պարզել «Լրաբերի» թղթակցին։

Պետրոս Ստեփանյանը նկատեց, որ ռուսական հեռուստատեսության աշխատանքը չարժե հիշատակել, քանի որ յուրաքանչյուր ուրբաթ Զուբայսը կանչում էր Սվանիձեին, եւ «թեյի սեղանի շուրջը հրահանգավորում» ՕՐՏ-ի տեղեկատվական վերլուծական ծրագրերի ղեկավարությանը։ Իսկ ո՞վ է այսօր Հայաստանի իշխանավորներից նման հրահանգներ տալիս հեռուստատեսության ղեկավարներին. ի պատասխան մեր այս հարցի պրն Ստեփանյանը նշեց, որ Հայաստանում նման քարոզչական քաղաքականություն չի մշակվում, եւ «ճիշտն այն է, որ հեռուստատեսությունը ինքը մշակի եւ իրականացնի քաղաքականություն»։ Ինչ վերաբերում է հեռուստատեսության ապապետականացման խնդրին, Ստեփանյանը նկատեց, որ Հայաստանի հեռուստատեսությունը պետք է ունենա մեկ պետական ալիք, իսկ մյուսը պետք է ապապետականացվի։ Իսկ սկզբունքորեն, Ստեփանյանն այն տեսակետին է, որ Հայաստանը պետք է ունենա պետական հեռուստատեսություն։

Այնուհետեւ պատասխանելով լրագրողների այլ հարցերին, որոնցում որոշակի պահանջ կար եթեր տրամադրել նաեւ ընդդիմությանը, ընդ որում նշվեց, որ տրամադրվում է ընդդիմությունից հիմնականում Պարույր Հայրիկյանին, ՀՊՀ տնօրենը նշեց, որ «ընդդիմությունը վերջին շրջանում [illegible] Վազգեն Մանուկյանը հանդես չի եկել

ուզում ապահովել, եւ «Նորքը» հիմնականում իր կադրերով եւ թեմաների ընտրությամբ էլ ավելի է երիտասարդական, սկզբունքորեն ուզում է տարբերվել 1-ին ծրագրից, թեպետ իրեն չի համարում մրցակից 1-ին ծրագրին։ Եղան նաեւ այլ հարցադրումներ, մասնավորապես «Արի» եւ ՀՊՀ-ի միջեւ ծագած վեճի, հեռուստատեսային գովազդային գումարների օգտագործման շուրջ։ Ի պատասխան 2-րդ հարցադրման նշվեց, որ հեռուստատեսային գովազդային 1 րոպեն արժե 80-100 դոլար, ամսական միջին եկամուտը կազմում է 12 հազար դոլար, որից 60 տոկոսը գանձվում է։

Լրագրողների հարցադրումների նկատելի մասն ուղղված էր Ալեքսանդր Իսկանդարյանին, որը նշեց, թե «Ժամանակաչափի», ընդհանրապես նախընտրական շրջանի տեղեկատվական հաղորդումների մատուցման նպատակն է եղել նպաստել կայունությանը, իսկ այսօրվա «Լրաբերը» նպատակ ունի պատկերել «կյանքը ինչպես որ է»։ Ըստ Իսկանդարյանի, «Ժամանակաչափը» պատմականորեն իր այդ դերն իրականացրել է։

Այստեղ Իսկանդարյանը գրեթե երանի տվեց մամուլին, ասելով, որ «ձեր գործը հեշտ է, ինչ ուզում եք կգրեք»։ Վերջում Իսկանդարյանը կոչն ուղղեց լրագրողներին, ասելով՝ «ներկայացրեք ինձ այնպես, ինչպես կամ»։ Իսկ Ժ. Ղոչիկյանը կոչ արեց մամուլին՝ «մեկս մյուսի ձախողումներով չուրախանանք, քանի որ բոլորիս խնդիրը նույնն է»։

Այդ վերջին կոչը որքան էլ անկեղծ էր, այնուամենայնիվ՝ անհարկի, քանի որ լրագրողը չի կարող ուրախանալ որեւէ ձախողումից, առավել եւս՝ եթե այդ ձախողման հեղինակը իր երկիրն է։

Եվ ակնհայտ է, որ հայ մարդու ցանկությունն ու պահանջն է, որ գործունեության 41-րդ տարում հայկական հեռուստատեսությունը որպես երեւույթ վերջապես կայանա ինչպես վայել է հսկայական լսարան ունեցող հեռուստատեսությանը, եւ եթերից հաճելիորեն աչքի զարնեն ազգային արժեքներով, ճաշակով, բազմազանությամբ եւ ճշմարտությամբ հագեցած հաղորդումները։

Եվ բավական է, որ հեռուստատեսությունը իր առջեւ «պատմական դերերի» հրավիրվածները լինի։

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Արտոնությունների պահանջ արտոնություններից «զզված» կառավարությունից

Մինչ ՀՀ կառավարությունը փորձում է Ազգային ժողովի «օրհնությամբ» արմատախիլ անել կոմունիստական ժամանակներից ժառանգած բնակչության սոցիալապես անապահով խավերին ուղղված արտոնությունների «ատավիս-

տական» մնացուկները, Հայաստանի բազմազավակների «Շիրակ» բարեգործական միությունը բազմազավակ ընտանիքների, բնակչության բոլոր անապահով խավերի սոցիալական անտանելի վիճակի վրա իշխանությունների ուշադրությունը բեւեռելու ճիգեր է անում։ Երեկ այդ նպատակով Մյասնիկյանի արձանի մերձակա տարածքում հավաքված մի խումբ կանայք (հիմնականում բազմազավակ մայրեր) եւ նրանց միացած զայրացած տղամարդիկ պահանջում էին վճարել երեխաների ութ ամիս չվճարվող նպաստները, որ ծավալուն գործազրկության պայմաններում շատ ընտանիքների գոյատեւման հիմնական աղբյուրն են եւ թույլ են տալիս վճարել գոնե էլեկտրաէներգիայի հարաճուն պարտքերը։ Կոմունալ ծախսեր, հեռախոսավարձ, հացի օրապահիկ. նվազագույն զամբյուղի չնչին մասը կազմող այս բաղադրիչներն անգամ անհաղթահարելի են հասարակության «հատակում» հայտնված բազմազավակ ընտանիքների (ինչո՞ւ միայն նրանց) համար, որ վերջին տարիներին չեն օգտվում որեւէ արտոնությունից, չհաշված փոխադրամիջոցներից անվճար օգտվելու «քուքումուռով» ուղեկցվող իրավունքից։ «Շիրակ» միության նախագահ Վիգեն Ղազարյանը, որ ցույցի նախաձեռնողն էր, ներկայացրեց մասնակիցների մյուս պահանջները. վերականգնել վեցից բարձր տարիքի երեխաներին վճարվող նպաստները («նրանք էլ են ուտել ուզում»), բնակարանային վարձը, հոսանքը, մյուս կոմունալ ծախսերը կիսով չափ վճարելու արտոնու-

թյունները բազմազավակ ընտանիքների համար, կանխել ձրի երթեւեկելու արտոնությունը վերացնելու տրանսպորտի նախարարության ծրագիրը, ապահովել կրթություն ստանալու, անվճար բուժման երեխաների սահմանադրական իրավունքը։

«Բժիշկներին բարեւում ես, ասում են «քանի՞ դոլար ունես»», «մի ծնունդը 300-500 դոլար արժե, կանայք չեն ուզում երեխա ունենալ», «տիեզերական գումարներ կազմող կոմունալ վարձերը վճարելու համար աճուրդի՞ դնենք մեր երեխաներին», բողոքեցին հավաքվածները ուղղվելով ՀՀ կառավարություն. Սակայն նրանց ակնկալիքը արժանանալ ՀՀ վարչապետի ընդունելությանը եւ պատմել բազմաթիվ հոգսերի մասին, չարդարացավ. ցուցարարների ներկայացուցիչներին ընդունեց Քոչարյանի օգնականը։

«Երբ իշխանությունները անտարբեր գտնվեն սոված երեխաների յացուկոծի նկատմամբ, կդիմենք այլ քայլերի, այլ միջոցների. առայժմ հավատում ենք վարչապետին», ասաց «Շիրակի» նախագահը, որպես սկիզբ հայտնելով ԱՀԴ արտոնված հանրահավաքին միանալու մտադրությունը։ Ցուցարարները խոցված էին քաղաքապետարանի մերժումից, որն արգելել էր բազմազավակ մայրերի ցույցը. Վ. Ղազարյանը, որ նախագահական ընտրություններում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վստահված անձն էր, խորապես հիասթափված է նախագահից եւ խաբված համարելով իրեն եւ միության մյուս անդամներին, հարցականի տակ է դնում հաջորդ անգամ նրան պաշտպանելու պատրաստակամությունը։

Իսկ հարեւան պուրակում բողոքի ավանդական ցույցի էին ելել «Արմենիա» բանկի նույնպես խաբված եւ հիասթափված ավանդատուները...

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Շիրակ. «Մանուշակ» ճամբարը նորից կգործի

Ինչպես Հայաստանի ճամբարների մեծ մասը, Թորոս գյուղի (Շիրակի մարզ) մոտակայքում գտնվող «Մանուշակ» ճամբարը եւս դատապարտված էր անտերության։ Սակայն, 1996 թ. ֆրանսիական SPFA եւ APPEL կազմակերպությունների նախաձեռնությամբ ճամբարը գործեց։ Այն կարգի բերվեց Գյումրիի ժողկրթության բաժնի միջոցներով։ Այս տարի, սակայն, SPFA կազմակերպությունը նախաձեռնել է ճամբարի կապիտալ վերանորոգում. սանիտարական նոր ցանցի կառուցում, տնակների վերանորոգում եւ կահույքավորում, նոր խաղամիջոցների տեղադրում, մոտակայքում հոսող գետի հունի մաքրում։ «Մենք օգնում ենք տեղական իշխանություններին կազմակերպելու երեխաների հանգիստը։ Իսկ նրանք մեզ բարոյապես աջակցում են», ասում է SPFA-ի Հայաստանի մասնաճյուղի տնօրեն Լիդիա Գեւորգյանը։ Աշխատանքները կազմակերպելու եւ վերահսկելու համար Ֆրանսիայից Հայաստան է ժամանել ինժեներ Ժակ Մաբոսյանը։ Ներկա պահին կատարվում

են շինանյութի գնումներ, իսկ աշխատանքները, ամենայն հավանականությամբ, կսկսվեն հունիսի 9-ից։ Հուլիսի 4-ին սպասվում է երիտասարդ ֆրանսիացիների խմբի ժամանումը, որոնք հայ ֆրանկոֆոնների հետ կամավոր հիմունքներով միասին մասնակցեն վերանորոգման աշխատանքներին։ Այս ձեռնարկությունը հետաքրքիր պատմություն ունի։ Անցյալ տարի մի խումբ ֆրանսիացիներ 3 օր իջեւանեցին «Մանուշակ» ճամբարում։ Տեղեկանալով 1997-ի ամռանը ծրագրվող աշխատանքներին եւ ցանկանալով որեւէ կերպ նպաստել Հայաստանի բարենորոգման գործընթացին, նրանցից մի քանիսը որոշեցին գալ եւ մասնակցել այդ աշխատանքներին։ «Իմ մասնակցությունը բնական է եւ հասկանալի, ես կատարում եմ իմ պարտքը։ Սակայն, ինչ անուն տալ ֆրանսիացի երիտասարդների այս ոգեւորությանը», ասում է Ժակ Մաբոսյանը։ Ճամբարը շահագործման կհանձնվի հուլիսի 15-ին։ Այստեղ 3 հերթափոխով իրենց հանգիստը կանցկացնեն գյումրեցի 300 դպրոցականներ։ Երեխաները կընտրվեն ըստ կարիքավորության աստիճանի։ Դրանք SPFA կազմակերպության խնամակալության տակ գտնվող ընտանիքների երեխաներն են, «Ընտանիք» դպրոցի, «Մեղվիկ» կենտրոնի սաները։ Ակնհայտ է, որ այս տարի ճամբարին սպասում են լավ, լուսավոր օրեր։ Իսկ հետո՞...

ԻՐԵՆ ՇԱՔՈՅԱՆ

■ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունում Արմենպրեսի թղթակցին ասացին, որ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում դիմորդների փաստաթղթերի ընդունումը կկազմակերպվի հունիսի 16-ից մինչեւ հուլիսի 16-ը։ Ընդունելության քննությունները կսկսվեն հուլիսի 19-ից եւ կավարտվեն օգոստոսի 14-ին։

Հայոց լեզու առարկայից գրավոր քննությունը, ի տարբերություն նախորդ տարվա, դիմորդները կհանձնեն կենտրոնացված կարգով՝ քննական մյուս առարկաների հետ։

Ըստ բուհերի եւ մասնագիտությունների մրցույթը կանցկացվի կենտրոնացված կարգով, որի արդյունքները պարզ կլինեն օգոստոսի 22-ին։

1996 թվականի ընդունելության կենտրոնացված քննություններից դրական միավորներ ստացած դիմորդները իրենց ցանկությամբ կարող են պահպանել այդ միավորները նաեւ 1997 թվականի ընդունելության ժամանակ։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Թռչնաբուծությունը քայքայված տնտեսության խորհրդանիշ

Լիբանանից վերջերս խմբագրություն այցելած մի գործարար զարմանք էր հայտնում, որ Երեւանի շուկաներում վաճառվում է ոչ թե տեղական, այլ ներմուծված թռչնամիս։ Ավելի մեծ էր նրա զարմանքը, որ մեր շուկաներում հիմնականում վաճառվում է իրանյան, ռուսական, թուրքական եւ նույնիսկ ամերիկյան ձու։ Լիբանանյան պատերազմի ամենադաժան օրերին անգամ, ասում էր մեր հայրենակիցը, լիբանանցի ֆերմերներին հաջողվում էր բավարարել ձվի տեղական պահանջարկը, քանի որ «հավկիթի արտադրություն կազմակերպելը ի՞նչ է որ»։ Իսկ այժմ տեսնենք, թե ինչ է տեղի ունենում մեզ մոտ։

Թռչնաբուծությունը Հայաստանի գյուղատնտեսության ամենազարգացած ճյուղերից մեկն էր։ 1988 թվականին բոլոր տեսակի թռչունների գլխաքանակը անցել էր 13 մլն-ի սահմանը։ Այդ տարի հանրապետությունում արտադրվել է 37 մլն տոննա թռչնի միս կամ սպանդային քաշով 28.7 մլն տոննա, 700 մլն ձու, մեկ շնչի հաշվով 200։ Հանրապետության ազգաբնակչության պահանջների բավարարման հետ մեկտեղ որոշ քանակությամբ թռչնի միս եւ ձու էր արտահանվում հարեւան հանրապետություններ։ Նշված հաջողությունների մեջ իր ներդրումն ուներ նաեւ 150 աշխատատեղ ունեցող Երեւանի թռչնաբուծական ֆաբրիկան, որը կառուցվել էր թռչնաբուծության զարգացման ժամանակակից պահանջներին համապատասխան, ուներ ինկուբատոր, մսաղացի եւ բտման արտադրամասեր, փետուրի վերամշակման փոքր արտադրություն։ Բացի վերը նշվածներից, ֆաբրիկային կից գործում էին սպասարկող ստորաբաժանումներ, այդ թվում կերախոհանոց, ավտոտրանսպորտային պարկ (15 ավտոմեքենաներով եւ 6 տրակտորներով)։ Ընդհանուր էներգազինվածությունը հավասար էր 3650 ձիաուժի, հիմնական արտադրական ֆոնդերը 4.5 մլն դրամի, թռչնաբուծական նշանակության արտադրական շենքերի մակերեսը 37000 քառ. մետրի։ Սկսած 1994 թվականից ֆաբրիկան բռնել է անկման ուղին մի շարք օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ պատճառներով։

Առաջիններից կարելի է նշել էլեկտրաէներգիայի դեֆիցիտը, որով պայմանավորվում են ինկուբատորի (ոչ միայն) աշխատանքը, կերի պակասը եւ անցյալ տարիների դրա բարձր գները։ Կրճատվեցին տնտեսության տեխնիկատնտեսական բոլոր ցուցանիշները։ Այսպես աշխատողների թվաքանակը 1997 թ. հունվարին կազմեց 1994 թ. 16.6 տոկոսը։ Ընդ որում այժմ ֆաբրիկայի 25 աշխատողներից 7-ը ինժեներատեխնիկական աշխատողներ եւ ծառայողներ են։ Հիմնական արտադրական (գյուղատնտեսական նշանակության) ֆոնդերը նվազել են 14.3 տոկոսով։ Կիսով չափ նվազել է տրակտորների, 2/3-ով ավտոմեքենաների թիվը, իսկ ֆաբրիկայում առկա մեքենատրակտորային պարկը մատնվել է անգործության։ Բնական է, որ տեխնիկան անգործության պատճառով կենթարկվի կոռոզիայի եւ ժամանակից շուտ ֆիզիկական մաշվածության։ Նույն բախտին են արժանացել նաեւ տեխնոլոգիական սարքավորումները, որոնք տեղադրված են բտման, ինկուբացիոն, հավի մսի եւ ձվի արտադրության բաժանմունքներում։

Եվ ահա այդպիսի պայմաններում ֆաբրիկան սեփականաշնորհվեց՝ հայտնվելով ավելի վատթար պայմաններում։ Եթե 1994 թվականին հավերի գլխաքանակը հավասար էր 27000-ի, 1995-ին 26000-ի, ապա սեփականաշնորհման տարում հասավ 3000-ի։ Փաստորեն 1996 թվականին ֆաբրիկան միս ու ձու չի արտադրել։

Յուրաքանչյուր տնտեսության ռիթմիկ եւ արդյունավետ աշխատանքի կարեւոր գործոններ են աշխատանքային ռեսուրսները, որոնք համարվում են նաեւ արտադրության գլխավոր շարժիչ ուժը։

Մինչդեռ 1994-96 թթ.-ին կրճատվել է ֆաբրիկայի աշխատողների ընդհանուր թիվը 150-ից հասցվել է 25-ի։ Ցանկանում ենք շեշտել, որ այդ քանակը չի համապատասխանում իրական պահանջին։ Եղած աշխատանքների ծավալներին համապատասխան աշխատուժի ընդհանուր պահանջարկը կազմում է 46 մարդ, որը փաստացի աշխատողների թվաքանակը գերազանցում է 21-ով կամ 45.6 տոկոս։ Աշխատուժի ապահովվածության աստիճանը 1994-96 թթ.-ին կազմել է համապատասխանաբար 80.7 տոկոս, 81.5 տոկոս եւ 54.3 տոկոս։ Ինչպես երեւում է, աշխատուժով ապահովվածության ամենացածր ցուցանիշը արձանագրվել է 1996-ին, այն դեպքում, երբ հանրապետությունում մեծ չափերի է հասել գործազրկությունը։

Ֆաբրիկայում ուսումնասիրվել է նաեւ ձեռնարկության կոլեկտիվի եւ կոլեգիալ մարմինների վերջին երեք տարիների գործունեությունը, որը չի վկայում ժողովրդավարության արդյունավետ կիրառման մասին։ Օրինակ, կոլեկտիվի ընդհանուր ժողովը այս տարիների ընթացքում ընդունել է 16, 18 եւ 8 որոշում կետ, որոնցից եւ ոչ մեկը մինչեւ վերջ չի կատարվել։ Ժողովները անցել են խիստ ցածր մակարդակով, ներկաների պասիվության պայմաններում։ Վերջին ժողովը նվիրված էր ֆաբրիկայի սեփականաշնորհմանը եւ կրում էր պարտադիր բնույթ։ Չնայած դրան, այն նույնպես անցավ շատ պասիվ, քանի որ աշխատողների մեծ մասը առանձնակի հույսեր չի կապում սեփականաշնորհման հետ։ Չէ՞ որ նրանք քաջ տեղյակ են դեռեւս 2-3 տարի առաջ սեփականաշնորհված ձեռնարկությունների աշխատանքի արդյունքներից։ Բացառությամբ դրանց մի աննշան թվի, մյուսները աշխատում են իրենց արտադրական հզորությունների 10-25 տոկոսի չափով, չունեն շահույթ, ժամանակին չեն կարողանում մարել հարկերն ու նախկինում կուտակված պարտքերը։ Բնականաբար, սեփականաշնորհված տնտեսություններում գրանցված եւ աշխատող մարդիկ ոչ միայն զրկված են բաժնեմաս ստանալուց, այլեւ ժամանակին աշխատավարձ չեն ստանում։

Այս բոլորին իրազեկ լինելով, Թռչնաբուծական ֆաբրիկա փակ բաժնետիրական ընկերության ղեկավարությունը այնքան էլ շահագրգռված չէ արտադրության զարգացմամբ եւ կարողությունների լրիվ գործարկմամբ։ Հանրապետության շուկան հեղեղվել է հավի մսով եւ ձվով, որոնք ներմուծվում են արտասահմանյան տարբեր երկրներից, իսկ դրանց որակը շատ դեպքերում կասկած է հարուցում, քանի որ առանձնակի վերահսկողություն չի իրականացվում։

Թռչնաբուծությունը շահութաբեր ճյուղ է, իսկ նրա զարգացումը երկար ժամանակ չի պահանջում։ Ինչպես հանրապետության մյուս թռչնաբուծական ֆաբրիկաները (սեփականաշնորհված եւ պետական կարգավիճակով), այնպես էլ Երեւանի Թռչնաբուծական ֆաբրիկա ՓԲԸ-ն կարիք ունեն պետական հոգածության եւ պաշտպանվածության։

Այժմ երբ լուծված է թռչնաբուծության զարգացման համար կարեւոր գործոններից մեկի՝ էլեկտրաէներգիայի հարցը եւ այլեւս արտադրական տեխնոլոգիայի խախտման վտանգ չկա, մյուս հարցերը համեմատաբար դյուրին են կամ արդեն լուծված են։ Ամենակարեւորը կարիք չկա գնորդ փնտրելու, հանրապետության շուկան եւ պահանջարկը առկա իրականություն են, իսկ գաղտնիք չէ, որ հայ գնորդը առաջնությունը տալիս է հայրենական արտադրության ապրանքներին։

Երկրորդ վարկերի տրամադրումը։ Թռչնաբուծության ճյուղը կարիք ունի կարճաժամկետ վարկերի, որոնց տոկոսադրույքը շատ բարձր է։ Հանրապետության բանկային համակարգը, մեր կարծիքով, վարկերի տոկոսադրույքները սահմանում է ոչ այնքան հիմնավոր, երբեմն էլ սուբյեկտիվ ձեւով։ Կարծում ենք, կարճաժամկետ վարկերի դրույքաչափերը կիսով չափ կրճատելու դեպքում կշահեն եւ ազգաբնակչությունը եւ արտադրությունը եւ բանկերը։ Ազգաբնակչությունը կստանա աշխատատեղ եւ ապրանքատեսակներ, արտադրությունը կզարգացնի արտադրական կարողությունները եւ կմտածի նույնիսկ վերարտադրության մասին, եւ վերջապես բանկերը կարագացնեն վարկերի տրամադրման գործառնությունները (ինչ օգուտ այն բանից, երբ մեծանում է անվճարունակ իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց թիվը)։

Երրորդ ընդհանուր կարգուկանոնի հաստատումը արտադրության բոլոր ճյուղերում։ Դեռեւս շատ ղեկավարներ կարծում են, թե սեփականաշնորհված օբյեկտներում պետությունը միջամտելու իրավունք չունի։ Ամենեւին։ Պետական կառավարման եւ գործադիր մարմինները թերի են օգտագործում իրենց վերահսկողության եւ կոորդինացման ֆունկցիաները կամ էլ բոլորովին չեն օգտագործում։

Չորրորդ գաղտնիք չէ, որ վերջին 4-5 տարիներին արտադրություն են մուտք գործել ղեկավար աշխատողներ, որոնք չունեն ոչ միայն մասնագիտական գիտելիքներ, այլեւ աշխատանքային փորձ հատկապես կադրերի հետ։ Նման վայ ղեկավարները ղեկավարվելով անձնական ամբիցիաներով աշխատանքից ազատել են երկարամյա աշխատանքային ստաժ եւ պրոֆեսիոնալ պատրաստվածություն ունեցող կադրերին եւ արտադրությունը փորձում են ղեկավարել դրսից հրավիրված փորձագետների օգնությամբ եւ խորհուրդներով։ Փորձի փոխանակում կարելի է, երբ այն համապատասխանեցվում է մեր ավանդույթներին եւ հոգեբանությանը։ Ամենուրեք կադրերի ընտրությունը պետք է իրականացվի գործող եղանակներով։ Չգիտեմ ինչու վերոհիշյալ ղեկավարները չեն օգտագործում կադրերի ընտրության եւ տեղաբաշխման միջազգային փորձը։

Մենք միշտ պետք է հիշենք, ցանկացած երկրի, ժողովրդի պետության հաջողությունները կախված են նրա ժողովրդական տնտեսության ճյուղերի եւ առաջին հերթին արտադրության նորմալ աշխատանքից։

ԿԱՐՈ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Հինգ հարց Հայաստանի վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանին

Մեծարգո պարոն վարչապետ։ Հաշվի առնելով Ձեր մամուլի առաջին ասուլիսում արված վճռական հայտարարությունները (որ անձեռնմխելի պաշտոնյաներ չեն լինելու եւ անպատասխանատուների հետ երկար ժամանակ չի վատնվելու), դիմում եմ Ձեզ, հուսալով, որ կպատասխանեք այս հարցերին կամ գոնե բացատրություններ կտաք։

Ասեմ նաեւ, որ ստեղծված ծանր իրավիճակը ամենեւին էլ խորթ չէ մեր պատմությանը, մեր հոգեվիճակին։ Մեր պատմության շաղախը մշտապես եղել են այսպիսի ծանր իրավիճակները։ Բայց առկա դժվարությունները չեն, որ խոր մտահոգություններ եւ դժգոհություններ են առաջացնում մեր մեջ, այլ այն վայրագ անարդարությունները եւ բացահայտ ազգակործան անբարոյականությունը, որով լիակատար քայքայվել եւ ընչազրկության է մատնվել մեր ժողովուրդը։ Ձեր նախորդները ոչ միայն դրական ոչինչ չարեցին իրենց գործունեության ընթացքում, այլեւ ակտիվորեն նպաստեցին վիճակի վատթարացմանը, հատկապես Բագրատյանը իր տնտեսագիտական դասախոսություններով եւ ամբարտավան խորհուրդներով։ Եվ ահա նրանք գնացին, իսկ հարցերը մնացին եւ կուտակվեցին։ Օգտվելով պահի հրատապությունից եւ մեր չարքաշ վիճակից՝ ես հինգ հարց եմ ուզում տալ Ձեզ։

Եվ այսպես, հարց առաջին՝ մինչեւ երբ պետք է [illegible] առանց այն էլ ահավոր թանկ արժեցող հացը։ Յուրաքանչյուր ընտանիքի կողմից գնվող ամենօրյա հացի 25-30 տոկոսը սնունդ չի բերվում, մեկ կգ-ը նստում է 250-300 դրամ՝ 180-ի փոխարեն։ Անմարդկային այդ կողոպուտի հիմքը հացի չափերի եւ կշիռների խառնաշփոթությունն է։ Փոքրի խելքին ինչ փչում է, այնպես էլ վարվում են։ Եթե մի երկրի ղեկավարություն չի կարողանում իր տարածքում կարգավորել հացի խնդիրը, արդյոք նա իրավունք ունի՞ զարգացած երկրների հետ համեմատություններ կատարել եւ խոսել դեմոկրատիայի, ազատ շուկայական հարաբերությունների, անհատական ձեռներեցության, ապրանքների մրցակցության եւ այլ չափանիշների մասին։ Հացի վայրագ թանկացմանը ժողովուրդը ըմբռնումով մոտեցավ եւ ընդունեց որպես մեր նորանկախ պետության առաջ ծառացած դժվարությունները հաղթահարելու միջոցներից մեկը։ Բայց ինչքան կարող է ժողովուրդը դիմանալ այս զզվելի անարդարություններին եւ խաբեբայություններին։ Ագահ շուկայական հարաբերությունները եւ գների ազատականացումը մարդկանց հոգեբանության մեջ որեւէ դրական տեղաշարժ չառաջացրեցին (ազնիվ առեւտուր, հաճախորդի նկատմամբ հարգանք եւ այլն), այլ ընդհակառակը, բացեցին նրանց գայլային ախորժակը։ Ինչպե՞ս վարվել։ Միգուցե բոլոր հացի խանութներում կշեռքներ դրվեն եւ հացը վաճառվի միայն ու միայն կշռով, թե՞ վերջապես կսանձահարվի փոքրի կողմից կատարվող կողոպուտը։

Երկրորդ՝ ջրի հարցը։ Արդեն որպես կյանքի նորմ, նույնիսկ ռադիոյով եւ հեռուստատեսությամբ պաշտոնապես հաղորդվում է այս կամ այն ջրմուղի կայանի հոսանքազրկման, ուստի նաեւ ջրամատակարարման դադարեցման մասին, որը միանգամից ջրազրկում է մի ամբողջ համայնքի, տասնյակ հազարավոր ընտանիքների։ Չվճարողների հետ տուժում են նաեւ վճարողները, որոնցից շատերը վճարում են նախօրոք, բայց հետո ստիպված են լինում դույլերով ջուր բարձրացնել մինչեւ 10-15 հարկերը։ Եթե հաշվի առնենք, որ ջրազրկման դեպքում կանոնավոր վճարողներն էլ հրաժարվում են վճարել, ապա հոսանքազրկման այս քաղաքականությունը համարձակորեն կարելի է վնասարարություն համարել։ Մի անհեթեթություն եւս, ջրի վարձավճարի հաշվարկները Երեւանի համար հիմնված են տարիներ առաջ գործող նորմաների վրա, երբ բնակարաններում միշտ ջուր կար եւ յուրաքանչյուր բնակչի օրական հասնում էր 400 լիտր։ Այսօր մեկ բնակչից ամսական գանձվում է 227 դրամ անկախ նրանից, թե որքան ջուր է տրվել նրան, կամ առհասարակ, ինչպես էք մտածում քաղաքների, հատկապես Երեւանի ջրամատակարարման նման վերաբերմունքի մասին։

Երրորդ՝ հոսանքի հարցը։ Էներգիայի վարձավճարների հավաքումը մարդկանց կողոպտելու ոսկոր է դարձել։ Նույնիսկ ամիսը լրացած հարկահավաքը ծեծում է դուռը եւ չվճարելու դեպքում սպառնում հաջորդ օրն իսկ անջատել հոսանքը։ Այդ դաժան դրսեւորումը գալիս է հենց էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանից, որն ամեն անգամ ինքնագոհ կեցվածքով հեռուստաէկրանին երեւալուն պես հերթական սպառնալից նոտան է հղում մեր խեղճ ժողովրդին, անջատելու մասին, տուգանքի մասին եւ այլն, միայն միշտ մոռանում է խոսել ծախսերի, էներգետիկների չարաշահումների մասին։ Իսկ որ հոսանքի զգալի մասը գողացվում է հենց էներգետիկների միջնորդությամբ եւ օգնությամբ, դա բոլորին է հայտնի։ Եթե այդ մոտեցումը կիրառվում է նաեւ սահմանամերձ բնակավայրերում, ապա դա կարելի է համարել իսկական դավաճանություն։ Հարց է ծագում, իսկ եթե երեխաների նպաստները, մարդկանց աշխատավարձը, ծերերի թոշակները եւ այլն պետությունը ինքն է ամիսներով ուշացնում, իսկ ֆինանսների նախկին նախարարը ԱԺ-ում անընդհատ ստում է, այստեղ ինչպես վարվել։ Միգուցե այդ նախարարությունները կառավարության հետ այլեւս կապ չունեն եւ հանդես են գալիս որպես ինքնուրույն օղակ մեր գլխավերեւում։ Այնուամենայնիվ, ես առաջարկում եմ էլեկտրաէներգիայի վճարման արդյունավետ եւ համեմատաբար մարդկային մոտեցում՝ մինչեւ 100 կվտ՝ 10 դրամով, երկրորդ հարյուրը՝ 15 դրամով, երրորդ հարյուրը՝ 20 դրամով, իսկ ավելին՝ 30 դրամով։ Համոզված եմ, որ գողությունը կչքանա։

Հարց չորրորդ։ Ինչո՞ւ են նվազում ծնունդները։ Ավելորդ է բացատրել, որ յուրաքանչյուր հասարակության առաջացման ապահովելու համար անհրաժեշտ է ապահովել երեխաների ծնունդի որոշակի տոկոս։ Ոչ ոք չի կարող ասել, թե աճը քանի տոկոսով է կրճատվել, բայց ակնհայտ է, որ ծնված մանուկներն էլ բացահայտ անուշադրության են մատնված։ Նման վերաբերմունքը արդեն իսկ հաստատում է, որ այս իշխանությունները շահագրգռված չեն բնակչության աճով։ Զանգվածային լրատվության միջոցներով անընդհատ խոսվում է միայնակ թոշակառուների, միայնակ մայրերին, թոշակառուներից բաղկացած ընտանիքներին տրվող օգնությունների մասին, բայց ոչ մի խոսք ծնվածների մասին։ Նույնիսկ մանկական կերը, որը բաժանվում էր պոլիկլինիկաների կողմից որպես օգնություն եւ որոնց վրա գրված է վաճառքի կամ փոխանակման ենթակա չէ, ոչ միայն վերացել է, այլեւ հայտնվել է ազատ վաճառքում ահավոր գներով (մեկ տուփը՝ 1500 դրամ)։ Ի՞նչ է սա, թքե՞լ աշխարհի մարդասիրության, թե սեփական ժողովրդի վրա։ Ստացվում է, որ երեխաներ ծնել ամենեւին պետք չէ։ Իսկ ինչ անի երիտասարդ ընտանիքը, երբ ծնողները գործազուրկ են կամ ստանում են չնչին աշխատավարձ։ Երեխա ունենալը ոչ միայն չի խրախուսվում, այլ նույնիսկ պատժվում է։ Այլ կերպ ինչպես հասկանալ 6 տարեկանից բարձր երեխաներին նպաստից զրկելը։ Ի՞նչ է այդ տարիքից հետո նա պետք է սկսի աշխատե՞լ։

Հինգերորդ՝ աշխատավարձի հարցը։ Եթե ընտանիքի աշխատունակ անդամների ստացած գումարը չի բավականացնում հացի, ջրի եւ էլեկտրաէներգիայի ծախսերը հոգալու, ապա արժե՞ խոսել կառավարական ծրագրերի, ընտրությունների եւ օրենքների, կաշառակերության դեմ պայքարի եւ այլնի մասին։

Մեծարգո պրն Քոչարյան, պատմական այս ծանր պահին Ձեր ուսերին մեծ պատասխանատվություն է ընկել՝ կառավարության նկատմամբ ժողովրդի վստահությունը վերականգնելու տեսակետից։ Հետադարձ հայացքով եւս մեկ անգամ չափեք Ձեր նախորդների (բացառությամբ Արմեն Սարգսյանի) աղետաբեր ու անփառունակ գործունեությունը, որոնք ժողովրդի համար ստեղծեցին հրեշավոր պայմաններ, զարգացնելով մի քանի կլանների ֆինանսական տիրապետությունը բնակչության մեծ մասի վրա։ Դժվար է լինելու պայքարել այն դեւերի հետ, որոնք բացի սեփական շահույթից այլ գաղափարներ ու արժեքներ չեն ընդունում, բայց կարեւորը սկսելն է, կարեւորը վճռականությունն է, այլ կերպ երկրի դատարկումը կշարունակվի իր ամենատխուր հետեւանքների արձանագրմամբ։ Մարտադաշտում զորավարը պետք է կարողանա ղեկավարել մարտը, հակառակ դեպքում պարտությունն անխուսափելի է։

ՎՅԱՉԵՍԼԱՎ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Գիտաշխատող

ԱԶԳ

միջազգային

ԱՖՂԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆԳՈՒՅՑ

Տեղատվության միջում թալիբների դիրքորոշման մեջ

1997 թ. մայիսի 19-ին ուզբեկ գեներալ Ռաշիդ Դոստումի գլխավորած «Աֆղանստանի ազգային եւ իսլամական շարժում» կազմակերպության արտաքին հարցերի պատասխանատու եւ գլխավոր հրամանատարներից մեկի՝ գեներալ Աբդուլ Մալեքի ապստամբությամբ եւ թալիբների կողմն անցնելով՝ ընկավ Դոստումի կենտրոնատեղի, հակաթալիբանական ուժերի վերահսկողության տակ գտնվող խոշորագույն քաղաքը՝ Մազարշարիֆը: Թեեւ կար այլ տեսակետ («Ազգ», մայիսի 30), սակայն Մազարշարիֆի անկումը քաղաքագետները հիմնականում գնահատեցին որպես հակաթալիբանական ուժերի վերջնական տապալում, թալիբների հաղթանակ: Այս տեսակետի կողմնակիցները հիմնականում հենվում էին հետեւյալ փաստերի վրա: Նախ թալիբներին ի վերջո հաջողվեց ներթափանցել հյուսիս եւ այսպիսով վերահսկողություն սահմանել երկրի շուրջ 90 տոկոսի վրա: Բացի այդ, ուզբեկական ուժերը պառակտվել էին, գեներալ Դոստումը փախուստի դիմելով՝ հաստատվել էր Թուրքիայում, իսկ տաջիկական ուժերի կազմակերպության՝ «Ջամիաթե էսլամի» («Իսլամական ժողովուրդ») առաջնորդ, պաշտոնանկ նախագահ Բուրհանուդդին Ռաբանին տեղափոխվել էր Տաջիկստանի սահմանամերձ գոտի եւ միայն վերջինիս ուժերի հրամանատար Ահմադ Շահ Մասուդն էր մնացել եւ շարունակում էր դիմադրել: Ի դեպ, Ահմադ Շահ Մասուդը ԽՍՀՄ զորքերի դեմ տասնամյա պայքարի ընթացքում միակ մոջահեդական հրամանատարն էր, որը երբեք երկիրը չլքեց: Թալիբների դեմ պայքարը շարունակում էին շիա հազարեների «Վահդաթե էսլամի» («Իսլամական միասնություն») կուսակցության Քյարիմ Խալիլիի թեւի ուժերը: Մոնղոլական ծագում ունեցող հազարեները 2-3 միլիոն են, որոնք փուշթուներից (6 մլն) եւ տաջիկներից (4 մլն) հետո ամենախոշոր էթնիկական խումբն են Աֆղանստանում: Հազարեները խիստ թշնամաբար են տրամադրված փուշթուների նկատմամբ, որոնք ԽՍՀՄ-ի զորքերի դեմ պայքարի ընթացքում համախմբվել էին վերոհիշյալ կուսակցության շուրջ, սակայն 1995 թ. պառակտվեցին երկու տարբեր թեւերի: Երկրորդ թեւը՝ Աքբարիի գլխավորած խումբը վերջին իրադարձությունների ժամանակ անցավ Թալիբանի կողմը:

Թալիբների հաղթանակի նկատմամբ առավել համոզվածություն ցուցաբերեցին «Թալիբանի» «հեղինակ» Իսլամաբադը եւ աջակից էր Ռիադը, որոնք շտապեցին «Թալիբանին» ճանաչել որպես ոչ Աֆղանստանի օրինական իշխանություն, համապատասխանաբար՝ մայիսի 25-ին եւ 26-ին: Նշենք նաեւ, որ վերջին շրջանում Պակիստանը «Թալիբանի» միջազգային ճանաչման ուղղությամբ բացահայտ քայլեր էր կատարում: Այսպես օրինակ, 1997 թ. ապրիլի 16-ին ՄԱԿ-ում Պակիստանի դեսպան Ահմադ Քյամալը պահանջել է այդ կազմակերպությունում Աֆղանստանի «աթոռը» ազատել եւ հանձնել «Թալիբանին», ընդգծելով, որ բնական է, եթե իբրեւ Աֆղանստանի օրինական կառավարություն է ճանաչվում այն վարչակարգը, որը վերահսկում է Քաբուլը: Այս տեսակետը պաշտպանել է նաեւ Սաուդյան Արաբիան: Այսօր բացառությամբ Պակիստանի, Սաուդյան Արաբիայի եւ ԱՄԷ-ի, Աֆղանստանի ներկայացուցիչները միջազգային կազմակերպություններում եւ օտար երկրներում պաշտոնանկ նախագահ Ռաբանիի կառավարությունն են ներկայացնում:

Ինչ վերաբերում է Իրանին, ապա հարկ է նշել, որ ի սկզբանե «Թալիբանը» դեմ է տրամադրված Թեհրանին, իսկ վերջին զարգացումների հետեւանքով Իրանը հայտնվեց առավել բարդ դրության մեջ աֆղանական քաղաքականության հարցում: Անգամ իրանական մամուլի որոշ օրգաններ «Թալիբանի» տիրապետությունն Աֆղանստանում ընդունելով որպես իրողություն, կառավարությանը հորդորում էին «Թալիբանի» հետ կապեր հաստատելու եզրեր փնտրել: Մինչդեռ Թեհրանն առ այսօր Աֆղանստանի օրինական իշխանություն է ճանաչում պաշտոնանկ նախագահ Ռաբանիի կառավարությանը: Հարկ է նշել, որ Թեհրանը կողմնակից է Աֆղանստանում շահագրգիռ բոլոր կողմերի մասնակցությամբ անկախ իշխանության հաստատմանը եւ այս ուղղությամբ լուրջ ջանքեր է գործադրել: Այդ թվում 1996 թ. հոկտեմբերի 29-31-ը Թեհրանում եռօրյա միջազգային համաժողով գումարեց, որին հրավիրվել էին Կենտրոնական Ասիայի երկրները, Ռուսաստանը, Չինաստանը, Հնդկաստանը, Սաուդյան Արաբիան, Թուրքիան, Պակիստանը, ինչպես նաեւ Եվրամիության, ՄԱԿ-ի եւ Իսլամական համաժողով կազմակերպության ներկայացուցիչները: Սակայն «Թալիբանի» հովանավորներ Իսլամաբադը եւ Ռիադը հրաժարվեցին մասնակցել, ինչը բացասական ազդեցություն ունեցավ համաժողովի նշանակության ու որոշումների վրա: 1997 թ. հունվարի 25-26-ը Իրանի արտգործնախարարությունը Թեհրանում աֆղանական ռազմաքաղաքական բոլոր խմբավորումների մասնակցությամբ համաժողով հրավիրեց: Իսկ «Թալիբանը» բոյկոտի ենթարկելով համաժողովը, փաստորեն անհաջողության մատնեց այն: Փաստորեն, այսպիսով մեկ անգամ եւս ապացուցեց իր հակաիրանական հակվածությունը:

Մայիսի 29-ից հետո, երբ թվում էր, թե թալիբներն արդեն ողջ Աֆղանստանի տեր ու տիրականն են դարձել, Մազարշարիֆում, որտեղ «Թալիբանը» նոր ղեկավար էր նշանակել Հարաթի նախկին կառավարիչ Մոլլա Աբդուլ Ռազաղեին, իսկ վերջինս այստեղ «Թալիբանին» բնորոշ իսլամական կարգ ու կանոն հաստատելու առաջին քայլերն էր կատարում, բնակչությունն ապստամբեց նոր իշխանությունների դեմ եւ գեներալ Աբդուլ Մալեքի ուժերի աջակցությամբ պարտության մատնեց թալիբներին, վերագրավելով քաղաքը: Գեներալ Մալեքի բնակչության կողմն անցնելու քայլը նրա կողմնակիցները բացատրում են «Թալիբանի» կողմից նրա ուժերի զինաթափմամբ, ինչը հակասում էր կողմերի միջեւ կնքված պայմանագրին: Մազարշարիֆի վերագրավման բախումների ընթացքում թալիբները լուրջ կորուստներ կրեցին: Գեներալ Մալեքի ուժերը թալիբներից մեծ թվով գերիներ վերցրին, այդ թվում թալիբների վարչակարգի արտգործնախարար Մոլլա Մուհամմեդ Ղոսին, Աֆղանստանում Պակիստանի դեսպան Ազիզ Խանին, եւ Մազարշարիֆի նոր կառավարչին: Ըստ Թեհրանում հրատարակվող «Ջոմհուրիյե էսլամի» օրաթերթի հունիսի 1-ի մի տեղեկատվության, Մազարշարիֆում գերի են վերցվել նաեւ հարյուրավոր պակիստանցիներ: Մազարշարիֆի դեպքերից հետո գեներալ Մալեքը ստանձնեց «Աֆղանստանի ազգային եւ իսլամական շարժման» ղեկավարի պաշտոնը, կրկին համախմբելով կազմակերպության ուժերը: Թեեւ վերջին իրադարձություններից հետո Դոստումը Աֆղանստան վերադառնալու ցանկություն է հայտնել, սակայն հազիվ թե նրան հաջողվի որեւէ զգալի դեր խաղալ Աֆղանստանի ռազմաքաղաքական թատերաբեմում:

Միաժամանակ լուրջ հաջողություններ արձանագրեցին նաեւ Ահմադ Շահի եւ «Իսլամական միասնություն» կուսակցության Խալիլի գլխավորած ուժերը: Այնպես որ, մայիսի 31-ի դրությամբ հակաթալիբանական ուժերին հաջողվեց ոչ միայն վերագրավել մինչեւ մայիսի 19-ը դրանց վերահսկողության տակ գտնվող տարածքները, այլեւ Ահմադ Շահ Մասուդի ուժերը ետ վերցրին նաեւ 1997 թ. հունվարին կորցրած ռազմավարական հույժ կարեւոր նշանակության Ջաբալոլ-Սարաջ եւ Գոլբահար քաղաքները:

Մայիսի 30-ին հակաթալիբանական հիշյալ երեք խոշոր խմբավորումները բանակցություններ էին վարում գործողությունները համաձայնեցնելու ուղղությամբ, որոնք հանգեցրին նոր դաշինքի՝ «Հանուն Աֆղանստանի փրկության իսլամական միացյալ ճակատի» ստեղծմանը:

Ստեղծված նման իրավիճակում հունիսի 2-ին Քաբուլում փակվեց Իրանի դեսպանությունը՝ Իրանի դիվանագետներին 48 ժամ ժամանակ տալով Աֆղանստանից հեռանալու, վերջինիս այդ երկրի ներքին գործերին միջամտելու մեջ մեղադրելով: Քայլ, որին Իրանը փաստորեն չէր կարող պատասխանել նույնությամբ, ինչը սովորաբար արվում է միջազգային դիվանագիտական փոխհարաբերություններում, քանի որ դա նշանակում էր Իրանից վտարել պաշտոնանկ նախագահ Ռաբանիի ներկայացուցիչներին, որին առ այսօր, ինչպես նշվեց, Իրանը ճանաչում է որպես Աֆղանստանի օրինական իշխանություն: Ուստի Իրանին այլ ելք չէր մնում, քան կրկին շեշտել իր տեսակետը աֆղանական խնդրի առնչությամբ՝ այն ռազմական լուծում չունի, ընդգծելով, որ Իրանի դեսպանությունը Քաբուլում ամենադժնի օրերին անգամ միշտ գործել է եւ հիմնականում մարդասիրական օգնություն ցուցաբերել կարիքավորներին: «Թալիբանը» այդ քայլով թերեւս ձգտում է Իրանի եւ Պակիստանի միջեւ հավասարության նշան դնել, քանզի միջազգային զանգվածային տեղեկատվության միջոցներն այսօր խոսում են Պակիստանի Աֆղանստանի ներքին գործերին միջամտելու եւ «Թալիբանին» հովանավորելու մասին: Ի հաստատումն թալիբների նման նախաձեռնության Պակիստանի արտգործնախարարն իր հունիսի 5-ի հայտարարությունում Իրանին անուղղակիորեն մեղադրեց շիա «Իսլամական միասնություն» կուսակցությանն աջակցելու եւ զենքով ապահովելու մեջ:

Ինչպես հայտնի է, «Թալիբանը» 1996 թ. սեպտեմբերի 27-ին Քաբուլը գրավելուց ի վեր մշտապես ընդգծել է, որ Աֆղանստանի խնդիրը միայն ռազմական ճանապարհով կարող է լուծվել, որը կավարտվի «Թալիբանի» հաղթանակով: Սակայն այժմ թալիբների դիրքորոշման մեջ փոփոխություն է նկատվում: Հունիսի 4-ին վերջիններս պատրաստակամություն են հայտնել բանակցությունների սեղանի շուրջ նստել ընդդիմության հետ մեկ պայմանով, այն է՝ ընդդիմությունը նախորոք պետք է ազատ արձակի Մազարշարիֆում գերեվարված թալիբների ղեկավարներին, ինչը մերժվել է «Հանուն Աֆղանստանի փրկության իսլամական միացյալ ճակատի» կողմից: Վերջինս հայտարարել է, որ համաձայն է բանակցություններ վարել, բայց առանց որեւէ նախապայմանի: Նշենք նաեւ, որ «Թալիբանը» միաժամանակ ձգտում է բանակցություններ վարել նաեւ հակաթալիբանական դաշինքի անդամների հետ առանձին-առանձին, հավանաբար նպատակ ունենալով պառակտում առաջացնել ստեղծված նոր դաշինքում, բայց հազիվ թե լուրջ հաջողությունների հասնի այս ուղղությամբ:

Հաշվի առնելով «Թալիբանի» ոչ նախանձելի վիճակը ռազմաճակատներում եւ ազգաբնակչության աճող դժգոհությունը թալիբների վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներում, մասնավորապես մեծ քաղաքներում՝ Հարաթում եւ Քաբուլում, մեծ հավանականությամբ թալիբները կհամաձայնեն ընդդիմությանը զիջումներ անել: Իսկ Իսլամաբադը թերեւս անհրաժեշտ եզրակացություններ կանի դեպքերի նման ընթացքից, այն է, այլեւս հնարավոր չէ Քաբուլի իշխանությունը մեկ էթնիկ խմբի մենաշնորհը դարձնել:

[illegible]

ԼԻԲԱՆԱՆ

Թուրքիայի հետ տնտեսական կապերը խզելու կոչ արաբական երկրներին

ԲԵՅՐՈՒԹ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՌՈՅԹԵՐ: Հունիսի 5-ին Լիբանանի խորհրդարանի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Ալի Խալիլը հայտարարել է, թե հանձնախումբը վավերացրել է մի բանաձեւ, որով Թուրքիայի հետ տնտեսական բոլոր հարաբերությունները խզելու կոչ է արվել արաբական երկրներին Թուրքիայի եւ Իսրայելի միջեւ զորացող կապերի եւ Հյուսիսային Իրաքում քուրդ մարտիկների դեմ շարունակվող ռազմական լայնածավալ գործողության պատճառով: Բանաձեւը բացատրելու համար տրված մամուլի ասուլիսի ընթացքում Խալիլը հայտնել է, թե նման որոշում է կայացվել, որովհետեւ Թուրքիան Իսրայելի օրինակով ձգտում է տիրանալ արաբական հողերին եւ ջրերին: Խալիլը քննադատել է նաեւ Իսրայել-Թուրքիա դաշինքը զորացնելու աշխատանքներում ԱՄՆ-ի խաղացած դերը եւ հայտնել է, թե նման քայլերը կասկածի տակ են դնում Միջին Արեւելքի խաղաղության գործընթացում ամերիկյան «չեզոք միջնորդի» դերը:

Արաբական լիգան արդեն իսկ դատապարտել է թուրքական ներխուժումը, սակայն ցարդ պատժական քայլեր ձեռնարկելու որոշում չի կայացվել:

ՇՐՋԱՆ

Ադրբեջանում իշխանությունները հալածում են լեզգիներին

ՄՈՍԿՎԱ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի «Նեզավիսիմայա գազետա» օրաթերթը հունիսի 3-ի համարում հաղորդել է, թե ՌԴ Պետդումայի ազգությունների հարցերի հանձնաժողովը վերջերս քննարկել է Ադրբեջանում հալածանքների եւ ճնշումների ենթարկվող լեզգիների հարցը: Հարավային Դաղստանի իսլամական միության ղեկավար Շամիլ Մուրթուզալիեւը հավաստիացրել է, որ Ռուսաստան-Ադրբեջան սահմանային շրջաններում բնակվող շուրջ 1.2 միլիոն լեզգիները ճնշումների եւ հալածանքների են ենթարկվում Ադրբեջանի իշխանությունների կողմից: Ընդսմին նա ավելացրել է, թե հալածվում են նաեւ ազգային այլ փոքրամասնություններ նշելով հատկապես թալիշների եւ ավարների պարագան: Բաքվի իշխանությունները նաեւ արգելել են լեզգիների «Սադվալ» ազգային շարժման գործունեությունը: Ադրբեջանի լեզգիները պահանջում են, որ իրենց շրջանները դրվեն Ռուսաստանի իշխանության տակ եւ ցանկանում են երկքաղաքացիություն ունենալ, որպեսզի դյուրացվեն սահմանի երկու կողմերում ապրող ընտանիքների կապերը:

Չեչնիան իսլամական պետություն կլինի

ԳՐՈԶՆԻ, 6 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չեչնիան կլինի իսլամական պետություն, շարիաթի օրենքներով: Այս մասին հայտարարել է Չեչնիայի Հանրապետության նախագահ Ասլան Մասխադովը «Իսլամը եւ Հյուսիսային Կովկասը» խորհրդաժողովի ժամանակ: Բացի չեչեն [illegible] համաժողովին հրավիրել էին [illegible] Դաղստանից եւ Ինգուշեթիայից:

Թաիլանդ. Դիահրկիզումը՝ հոսանքով, ոչ թե փայտով

Բանգկոկի քաղաքային իշխանությունները կամպանիա են ծավալել համոզելու քաղաքի տասնյակ հարյուրավոր բուդդայական տաճարների առաջնորդներին դիակիզման համար այսուհետեւ դիմել էլեկտրականությանը, այլ ոչ թե վառելափայտին: Բանգկոկի դիահրկիզարանները տարեկան մթնոլորտ են արտանետում 17 հազար տոննա ջրածխածին, ածխի երկօքսիդ եւ առողջությանը վնասակար այլ փոշիներ:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

Արեգակնային համակարգությունը շատ ավելի մեծ է, քան պատկերացնում էինք

RFI, 5 ՀՈՒՆԻՍ: Ամերիկյան աստղագետները հայտնաբերել են նոր, փոքր մոլորակ, որն ամբողջովին ծածկված է սառույցով: Մեր համակարգի այս նորահայտ անդամի ուղեծիրը բավական հեռու է ամենավերջին՝ Պլուտոն մոլորակի ուղեծրից, ինչն ապացուցում է, թե Արեգակնային համակարգության սահմանները շատ ավելի լայն են, քան մինչեւ այժմ ենթադրվում էր: Նոր մոլորակի տրամագիծը 480 կիլոմետր է, մինչեւ այժմ հայտնաբերված այդ կարգի մարմինների մեջ նա ամենապայծառն է: Նոր մոլորակի հեռավորությունն Արեգակից երեք անգամ ավելի մեծ է, քանի մայր աստղի եւ Պլուտոն մոլորակի հեռավորությունը: Աստղագետների հաշվարկները ցույց են տվել, որ Արեգակնային համակարգի «եզրին» գոյություն ունեն միլիոնավոր այդպիսի սառցե մոլորակներ:

«Բիոսենսորը» կօգնի արյան անալիզի օգնությամբ ախտորոշելու քաղցկեղը

5 ՀՈՒՆԻՍ, BBC: Ավստրալիայի գիտնականները ստեղծել են փոքր[illegible] սարք «բիոսենսորը», որը կարող է ճանաչել համն ու հոտը: Այդ սարքը կօգնի բժիշկներին արյան անալիզի օգնությամբ ախտորոշել այնպիսի հիվանդություններ, ինչպիսին քաղցկեղն է: Սարքը կարող է օգտագործվել նաեւ մթերքների [illegible] ման եւ դեղորայքի ստեղծման բնագավառներում:

Մշակույթ

Հայրենական թատրոնները եւ ընդհանրապես թատերական կյանքը շուրջ երկու տարի առաջ ՀԹԳՄ արտահերթ համագումարի նախօրեին բավականին բուռն մի թթխմոր էր զուրկ համապատասխան լցոններից եւ միաձուլող [illegible]: Հոռետեսը, ինչ խոսք, արդարացիորեն կարող է նկատել, որ զարգացած աշխարհում վաղուց արդեն թատրոնը միանգամայն առանձին եւ ինքնուրույն ստեղծագործական միավոր է եւ ունակ է սեփական ուժերով կամ բոլորությամբ կազմակերպել իր անելիքը եւ ներկայանալ աշխարհին: Սակայն, պարզվում, մենք դեռ չորրորդ աշխարհ ենք եւ որպես հետեւանք մեզանում գործող շատ ու շատ երեւույթներ կենսական պահանջ են զգում կողմնորոշող ղեկավարության մեջ: Եվ երբ թատրոնը սկսվում է հանդերձարանից, ապա հանդերձարանը պայմանավորված է հանդիսատեսի լինել-չլինելով: Հանդիսատեսը իր հերթին լինում է տարբեր թե աշխարհագրական եւ թե պատրաստվածության առումով: Մինչդեռ թատրոնը մեկն է, եւ երբ նա խոսք կա, ապա պարտավոր է բավարարել ոչ միայն իր հարազատ դարձած հանդիսատեսին:

Երկու տարի առաջ Երվանդ Ղազանչյանը ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ ընտրվեց Հայաստանի թատերական գործիչների միության (ՀԹԳՄ) նախագահ, որը ինքնին մեծ պատասխանատվություն էր: [illegible] Հայաստանում [illegible] Ինչ խոսք, հարցադրումը ավելի հեշտ կլիներ դիտել «ախտոմ» կոչվածի ներքո, ասելով թե գիտե՞ք, 2000 տարվա թատրոն ունենք, միթե կ ունեցել ենք պայծառ դերասան ու ռեժիսոր

եւ հնարավոր չէ անգամ մտածել, որ թատրոնը մեզանում կարող է կործանվել: Մինչդեռ իրականությունն այլ էր, եւ այսօր էլ նույնքան անդրդվելի են շատ ու շատ հարցեր: Այնուամենայնիվ, գլխավոր խնդիրը, որը դամոկլյան սրի պես կախված էր Երվանդ Ղազանչյանի գլխին, ենթադրում էր արագացույցի դեր, որ մենք դեռ թատրոն ունենք: Փոքրիկ մի հանրապետություն, որտեղ գործում են տասնյակ թատրոններ եւ որտեղ, սակայն, ոչ երեւանյան բնակչությունը շուրջ 10 տարի զրկված է հանդիպելու հնարավորությունից:

Եվ ահա, մեկ տարի առաջ, Սյունիքի մարզում հյուրախաղային 6 օր հիանալի եւ սպասված մի փառատոն հայրենական տասնչորս թատրոնների մասնակցությամբ: Հատկանշական է, որ փառատոնին հրավիրված էր նաեւ Ստեփանակերտի թատրոնը, որը բնականաբար արժանացավ հատուկ ուշադրության: Ինքնին գովելի եւ ողջունելի մի նախաձեռնություն, որը, սակայն, սոսկ ինքնանպատակ կլիներ, եթե չունենար շարունակական ընթացք:

Արդեն 1997-ին ընդամենը մի քանի օր առաջ, ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության եւ Հայաստանի թատերական գործիչների միության նախաձեռնությամբ մայիսի 29-ից հունիսի 2-ը կազմակերպվեց «Շիրակ. Լոռի 97» թատերական փառատոնը, որի ընթացքում իրենց թատրոնները ներկայացրին Գյումրիի, Վանաձորի, Մարալիկի, Արթիկի, Աշոցքի, Ամասիայի, Ալավերդու եւ Տաշիրի հանդիսատեսին: Ընդհանուր թվով 33 ներկայացման [illegible] Ազգային օպերայի, «Համազգային», «Մեհր», Պատանի հանդիսատեսի, Ստանիսլավսկու անվան ռուսական, Գյումրիի Վ. Աճեմյանի անվան, Վանաձորի Հ. Աբելյանի անվան եւ հատուկ ոգեւորությամբ ներկայացած Ստեփանակերտի Վ. Փափազյանի անվան եւ Թբիլիսիի Պ. Ադամյանի անվան թատրոնները: Ըստ Երվանդ Ղազանչյանի, մի քանի գործոն առանձնահատուկ կերպով կարեւորում են փառատոնի նշանակությունը: Նախ ընդգծվեց, որ 1996-ի Սյունիքի փառատոնի ավանդույթները շարունակական բնույթի են եւ ձեւ չեն: Բացի այդ, խաղացվեցին ներկայացումներ այնպիսի բնակավայրերում (մասնավորապես Տաշիր, Աշոցք, Մարալիկ եւ այլն), որտեղ շուրջ մեկ տասնյակ տարի է, ինչ չի ընչել որեւէ հարթակ, իսկ բնակչությունը պատրաստված է եղել ներկայանալ լոկ աղետի գոտու բնակչի կարգավիճակով: Փառատոնը ցույց տվեց, որ նշված կարգավիճակի «կարծրությունը» կարող է տատանվել «հանդիսատես» կոչվելու եւ լինելու հանգամանքից, եւ դա ունի մեծ հոգեբանական եւ կենսական նշանակություն: Բացի այդ, փառատոնին ներկա գտնվող քննադատները բնականաբար չէին կարող սահմանափակվել սոսկ գեղագիտական հաղորդակցություններով եւ լրացուցիչ անգամ առիթ եղավ խոսել [illegible] վիճակի մասին:

Շիրակի եւ Լոռվա մարզպետարանները իրենց հերթին առավելագույնս օգնություն ցուցաբերեցին փառատոնի մասնակիցներին, հոգալով նաեւ սոցիալապես եւ հոգեբանորեն [illegible] հանդիսատես դառնալու խնդիրը: Փաստորեն ամբողջ փառատոնը մի համընդգրկուն ակցիա էր, որի [illegible]

Այս [illegible] պարտավոր է ունենալ իր շարունակությունը նաեւ այլ մարզերում, քանի որ մեր արվեստը այն միակ արտադրանքն է, որը մենք կարող ենք ներկայացնել ներքին եւ արտաքին շուկա:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Երվանդ Ղազանչյան. «Հինգ օր Հյուսիսային Հայաստանում»

Ընդլայնվում են հայրենիք-սփյուռք կրթական կապերը

Սփյուռքում ներկայումս գործող 160-ից ավելի ամենօրյա վարժարաններն ու նույնքան կիրակնօրյա դպրոցները ունեն բազմաթիվ տնտեսական եւ բարոյահոգեբանական հիմնահարցեր, որոնց լուծմանը օժանդակելու նպատակով մոտ մեկ տարի առաջ Երեւանի Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտում հիմնված «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնում ծեռնամուխ են եղել այդ հաստատությունների համար ուսումնակրթական ծրագրերի մշակման գործին:

Կենտրոնի տնօրեն, պրոֆեսոր Սուրեն Դանիելյանը հայտնեց, որ կենտրոնը հիմնականում զբաղվելու է սփյուռքահայ ուսուցիչների վերապատրաստման, Սփյուռքի հայկական դպրոցներում ու այլ ուսումնական հաստատություններում հայագիտական առարկաների գծով ուսուցիչների պատրաստման գործով: Մոտ 4 ամիս տեւողությամբ այս ծրագրերի մեջ կներգրավվեն Հայաստանի ու Սփյուռքի լավագույն մասնագետները:

Քանի որ սփյուռքահայ ուսուցիչների մեծ մասը, ըստ Ս. Դանիելյանի, վատ կամ ընդհանրապես չի տիրապետում մայրենիին, կենտրոնի առաջին խնդիրը հայերենի ուսուցման կազմակերպումն է: Նախատեսված են լեզվի ուսուցման ծրագրեր, այդ թվում հայերենը իբրեւ մայրենի եւ իբրեւ օտար լեզու, առանձին ծրագրեր նախակրթարանների, միջին եւ ավագ դասարանների համար:

Ս. Դանիելյանը հայտնեց, որ դեռեւս անցյալ տարվա նոյեմբեր եւ դեկտեմբեր ամիսներին Արգենտինայի հայ համայնքի հայկական դպրոցների (Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ,

Մարի Մանուկյան, Մխիթարյան եւ այլ վարժարանների) մոտ 40 ուսուցիչների համար Բուենոս Այրեսում անցկացվեցին վերապատրաստման դասընթացներ, որոնք հիմնականում վերաբերում էին 20-րդ դարի հայ գրականության առանցքային խնդիրներին: Ուսուցիչները ստացան ոչ միայն գիտական, այլեւ մանկավարժա-մեթոդական օգնություն, անհրաժեշտ մասնագիտական գրականություն: Դասընթացներին մասնակցած 32 ուսուցիչների հանձնվեցին Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի պետական վկայագրեր: Կենտրոնի տնօրենը հայտնեց նաեւ, որ օրերս Հայաստան կայցելեն Արգենտինայի հայ համայնքի ուսումնական հաստատությունների աշակերտական խմբեր եւ ուսուցիչներ: Արգենտինահայ ուսուցիչների վերապատրաստման ծրագրի համաձայն(?) Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Արգենտինայի մասնաճյուղն է, որ բավական գործուն կառույց լինելով, նպաստում է Արգենտինահայ գաղութի կրթամշակութային կյանքի աշխուժացմանը:

Ուսումնական ծրագրեր են նախապատրաստվում նաեւ Սփյուռքի մյուս համայնքների հետ: Մասնավորապես կապեր են ստեղծվում Միացյալ Նահանգների, Ֆրանսիայի, Բուլղարիայի, Թուրքիայի, Միջին Արեւելքի երկրների հայ համայնքների հետ:

Կենտրոնի գործունեությունը հիմնականում օժանդակում է Սփյուռքը, սակայն ծրագրերի իրագործման համար անհրաժեշտ են նյութական միջոցներ եւ ՀՀ կրթության ու գիտության նախարարության անմիջական աջակցությունը: Ս. Դանիելյանը տեղեկացրեց, որ «Հայաստան» հիմնադրամին ներկայացվել է համագործակցության ծրագիր, որի իրագործումը ավելի արդյունավետ կդարձնի կենտրոնի աշխատանքները Սփյուռքի տարբեր կրթօջախների հետ:

[illegible]

ԿԻՆՈ

Նկարելով «Ընկեր Փանջունի», «Հայֆիլմն» էլ բան չունի՞

Հունիսի 5-ին «Մոսկվա» կինոթատրոնում ցուցադրվեց «Հայֆիլմ» արտադրության վերջին լիամետրաժ ֆիլմը՝ «Ընկեր Փանջունին», որը նկարահանվել է 1991-93-ի ծանր տարիներին: Ինչպես նշեց Դավիթ Մուրադյանը, «փաստորեն էներգիայի սղության տարիներին ստեղծվում էր ամենից շատ էլեկտրականություն պահանջող արվեստը»: Հաշվի առնելով, որ մշակույթը կյանքի արտացոլումն է, ցավով հաստատում ենք, որ Հայաստանը «Ընկեր Բան-չունի»-ից այն կողմ չի անցել:

1996 թ. Հյուսիսի եւ Չարսոնի կինոփառատոներում ֆիլմը շահել է արծաթե եւ բրոնզե մրցանակներ: Հայաստանում ֆիլմի պրեմիերան տեղի ունեցավ 1994 թ-ին, «Մոսկվա» կինոթատրոնում, այնուհետեւ ֆիլմը ցուցադրվեց հեռուստատեսությամբ: Այս անգամ ֆիլմի ցուցադրումը մշակույթի նախարարության եւ Միջազգային մշակութային կենտրոնի նախաձեռնությունն էր: Բացման խոսքում փոխնախարար Միքայել Ստամբոլցյանը նշեց, «եթե հայ հանդիսատեսը չի տեսնում հայկական ֆիլմեր, ապա ո՞ւմ համար են դրանք նկարահանվում»: Կարելի է տրամաբանորեն շարունակել հարցադրումը, «եթե հայկական պետությունը չզբաղվի հայ կինոարտադրությամբ, ապա ո՞վ պիտի դրանով զբաղվի»: Արման Մանարյանը՝ հայտնի «Հայտլի» մուլտիպլիկացիոն ֆիլմի հեղինակը, մտադիր է նկարահանել մի նոր լիամետրաժ մուլտիպլիկացիոն ֆիլմ՝ «Սասունցի Դավիթ»: «Մեր երեխաները պիտի կրթվեն մեր ազգային հերոսների օրինակով, եւ ոչ օտարազգի սուպերմեններով», ասաց Արման Մանարյանը: Պարզվում է, որ Հայաստանի ներկա պայմաններում ազգային ինքնագիտակցությունը անհրաժեշտ, բայց ոչ բավարար պայման է: Այսօր դժվար է պատրաստողների մեջ ընկնել. հայ կինոն ոչ թե ննջում է խաղաղ քնով, այլ կլինիկական մահ է տարում եւ ոչ մի բժիշկ գլխավերեւում: Չկան, կգտնվեն: «Քիչ մը փող դրկեցէ՛ք»:

ԻՈՆՆ ՇԱՔՈՅԱՆ

Նախնադարյան արվեստի եւ քաղաքակրթության թանգարանը դռները կբացի 2001 թ.-ին

Թանգարանը, որ զետեղվելու է Փարիզի Շայո բլրի վրա, կհամախմբի Մարդու եւ Աֆրիկայի ու Օվկիանիայի թանգարանների հավաքածուները: Նոր թանգարանը հնագույն արվեստի եւ քաղաքակրթության սիրահար ու գիտակ երկու մարդկանց՝ Ֆրանսիայի Հանրապետության նախագահ Ժակ Շիրակի եւ հանրահայտ փորձագետ Ժակ Կերշաշի մտերիմ համագործակցության արդյունքն է: 1990-ին Մավրիկիոս կղզում հանդիպման օրից սկսած նրանց պաշտպանց նախնադարյան արվեստի նկատմամբ իրենց կիրքը լայն հասարակության հետ կիսելու համատեղ ցանկությունը: Առաջին քայլը դարձավ Թայնոսի հնդկացիների արվեստին նվիրված ցուցահանդեսը 1994-ին: «Այն ինչ նախկինում անվանում էին արվեստի պարզունակ տեսակներ, Մալրոն անվանեց «նախնական», ես նախընտրում եմ «նախնադարյան արվեստ» տերմինը, քանի որ դա առաջին ժողովուրդների արվեստն է», ասում է Ժակ Շիրակը: Ծրագիրն իրագործման փուլում է: Ստեղծվել է նախնադարյան արվեստի հատուկ հանձնախումբ՝ UAP ապահովագրական ընկերության տնօրեն Ժակ Ֆրիդմանի նախագահությամբ, որը միավորում է պահապանների, արվեստաբանների, ինչպես եւ գիտական աշխատողների: Ընդառաջելով նախագահի ցանկությանը, հանձնախումբը պայքարում է (ոչ առանց որոշ տարակույսների) Լուվրում նախնադարյան արվեստին նվիրված հատուկ բաժին ստեղծելու համար: Դրանով կխորհրդանշվի ճանաչումը այդ արվեստի նշանակության, որին Լուվրում նախկինում անհրաժեշտ ուշադրություն չէր դարձվում: 1998-ի վերջին Լուվրի նիստերի սրահում նախատեսվում է հնագույն քաղաքակրթությունների ստեղծած 200-ից ավելի առավել նշանակալի արվեստի գործերի ցուցադրանքի բացումը: Այն կտեղավորվի 1400 քմ տարածքում եւ կդառնա ապագա թանգարանի առաջին ծիծեռնակը: Միայն թե Լուվրն ի վիճակի չէ ամփոփելու ողջ հավաքածուն: Նախնադարյան արվեստի եւ քաղաքակրթության ապագա թանգարանը կզետեղվի Տրոկադերոյում, Մարդու եւ Ծովի թանգարանների դահլիճներում: Նախնադարյան պատմության մասնագետ Անրի դե Լյումլիի նախագիծը, որ նախատեսում էր ներկայիս Մարդու թանգարանը վերածել բնագիտության թանգարանի, մերժվեց: Հանձնախումբը որոշեց միացնել Մարդու թանգարանի եւ Աֆրիկայի ու Օվկիանիայի արվեստների թանգարանի ազգաբանական հավաքածուները: Առաջինի հավաքածուները բաղկացած են բազմաթիվ արշավների ընթացքում հանրահայտ հետազոտողների գտած նմուշներից: Կենցաղային գործածության առարկաներն այստեղ գտնվում են արարողակարգային կամ կրոնական մասունքների կողքին: Ցուցադրանքը կզետեղվի 31 հազար քմ տարածքում: Ծրագրվում է կառուցել հավաքածուների ստորգետնյա պահոց, ցիստերի դահլիճ, կազմակերպել խոշոր ցուցահանդեսներ, ապահովել մուլտիմեդիա ծրագրեր, ներթափանցելու դյուրին մուտք: Այս աշխատանքին կմասնակցեն նախապատմական շրջանի եւ կենսաբանական մարդաբանության գիտահետազոտական լաբորատորիաները: Մարդու թանգարանը, որ մարդաբան Պոլ Ռիվյեն հիմնադրել էր 1937-ին, այս նախագծի շնորհիվ ձեռք կբերի նոր ուղղվածություն՝ գիտական աշխատանքի կառավարում եւ մարդու մասին գիտության նվաճումների քարոզչություն: Այն Բնագիտության պատմության թանգարանի հիմնական հատվածն է եւ բաղկացած է երեք բաժիններից (շուրջ 26 լաբորատորիաներ)՝ նախապատմական, ազգագրական եւ կենսաբանական մարդաբանության (այդ թվում ծագումնաբանության եւ քարացած մարմինների ուսումնասիրություն, համաճարակաբանություն): Ըստ Ա. դե Լյումլիի՝ «Ինչպես հնարավոր չէ արվեստը զատել իր մշակութային միջավայրից, այնպես էլ մարդուն՝ շրջական միջավայրից»: Մասնագետների կարծիքների փոխանակությունը դառնում է կենսական անհրաժեշտություն: Արգասաբեր համագործակցությունը շարունակելու համար երեք ուղղություններով գործող մասնագետները կհամախմբվեն Տրոկադերոյի պալատում՝ Շայո բլրի վրա: Ազգագրության բաժինը կանցնի պետական նոր հաստատության ենթակայության տակ, իսկ նախապատմական շրջանի եւ կենսաբանական մարդաբանության բաժինները կմնան Բնապատմության թանգարանում: Դա հսկա քայլ է առաջ, քանի որ ֆրանսիացի եւ օտարերկրյա մասնագետների դոկտորական թեզերի ստեղծումից բացի Մարդու թանգարանը գիտելիքներ կտարածի աշխարհի բոլոր ծայրերում մեկ միլիոն ցուցանմուշներից բաղկացած հավաքածուի եւ հետազոտական աշխատանքների շնորհիվ: Նախապատմական արվեստի եւ քաղաքակրթության թանգարանի՝ ժողկրթության եւ մշակույթի նախարարությունների հովանու տակ անցնելը, նրան կհաղորդի յուրօրինակ մանկավարժական ուղղվածություն, որ կանխորոշել էր համբերատարություն եւ մարդասիրություն քարոզող Մարդու թանգարանի հաջորդությունը:

Բացատրել նախապատմական արվեստի գլուխգործոցների նշանակությունը՝ երեւան հանելով բաղկացուցիչները, որոնցից ստեղծվում է մշակույթը, ահա որն է նոր թանգարանի կոչումը: Այս նախագիծը համեմատ է աֆրիկյան արվեստի նկատմամբ 20-րդ դարի արվեստագետների եւ ինտելեկտուալների վերածնված հետաքրքրությանը: Պիկասոյի շնորհիվ նորածեւ դարձած կուբիստներից եւ ֆովիստներից, «նեգրական արվեստի» երկրպագուներից մինչեւ Սյուրռեալիստներ եւ անհետ. Մալրո:

Պատրաստեց Ա. [illegible]

ԱԶԳ

Մարզական

ՖՐԱՆՍԻԱ-98

Միշել Պլատինիի նշանի ներքո

1998-ին Ֆրանսիայում ֆուտբոլի պատմության մեջ առաջին անգամ աշխարհի առաջնության եզրափակիչ մասում մեդալների համար կպայքարեն ոչ թե 24, այլ 32 թիմեր: Ներկայացվող հարցազրույցում այս եւ այլ նորամուծությունների մասին է պատմում աշխարհի առաջնություն-98-ի կազմակերպիչներից մամլո դեպարտամենտի ղեկավար Ալեն Լեբլանը:

– Նախկին 24 թիմի փոխարեն՝ 32: Սրանք նոր բարդություննե՞ր են կազմակերպիչների համար:

– Իհարկե, շատ դժվար է, երբ առաջին անգամ է փորձարկվում այսպիսի տարբերակը, որի համաշխարհային փորձ դեռեւս չկա: Այնուամենայնիվ, շատ կարեւոր փոփոխությունները: Աշխարհի առաջնությունը կընդունեն Ֆրանսիայի 10 քաղաքներ, որտեղ կխաղան 8 ենթախմբի բաժանված 32 թիմեր (յուրաքանչյուրում 4-ական): Ենթախմբային 3 խաղերը թիմերը կանցկացնեն 3 տարբեր քաղաքներում, եթե հիշում եք, նախկինում այդպես չէր:

– Ինչո՞վ է դա պայմանավորված:

– Բանն այն է, որ 98-ի առաջնության կազմկոմիտեի համանախագահը Միշել Պլատինին է, եւ տարօրինակ չէ, որ այն անցնելու է Պլատինիի ոգով, ասենք, աշխույժ, խիստ նախաձեռնող: Բոլոր նորույթների հեղինակը Պլատինին է, նա է կազմել առաջնության ողջ ընթացակարգը: Միշելի կարծիքով, բոլոր քաղաքների ֆուտբոլասերները էլ պետք է տեսնեն եւ համեմատեն ֆուտբոլի եվրոպական, ասիական, աֆրիկյան եւ լատինաամերիկյան դպրոցները, ինչի հնարավորություն է տալիս նոր կարգը: Բացի այդ 10 քաղաքներից մեկում՝ Մոնպելյեում "ֆուտբոլասերների" ու "ֆուտբոլասերուհիների" համար կիրառվելու է մեկ անակնկալ պարի փառատոն:

– Իսկ հնարավո՞ր է այժմ հանդիպել Պլատինիին եւ հարցազրույց անցկացնել:

– Այժմ Պլատինիի ժամանակը խիստ հաշվարկված է, կարելի է ասել, որ մինչեւ առաջնության սկիզբը րոպե առ րոպե բաշխված է: Բացի այդ, լրագրողների մեծ հետաքրքրությունը ուղղակի աղետալի է: Եթե հաշվենք հայտերի թիվը եւ բաժանենք, ապա նա պետք է օրական 50 հարցազրույց տա, որը դեռեւս չի հաջողվել ոչ մեկին: Սակայն Պլատինիի ֆենոմենը ֆուտբոլն է ծնել:

Միշելը ապրում է դրանով եւ ձգտում տեղեկանալ առաջնության հետ կապված բոլոր գործերին:

– Ասում են, որ Սեն Դենիում կառուցվող մարզադաշտը, որտեղ տեղի կունենան առաջին խաղը եւ եզրափակիչը, հաջորդ տարվա հունիսի 10-ին դեռեւս պատրաստ չի լինի: Քննադատում են նաեւ մարզադաշտի ճարտարապետներին ու շինարարներին: Հաճախ ակնարկում են նաեւ կազմակերպիչների որոշակի ժլատությունը...

– Սրանք լոկ ասեկոսեներ են: «Ստադ դը Ֆրանսը» պատրաստ կլինի այս տարվա վերջին: Հունվարի 28-ին Ֆրանսիա-Իսպանիա խաղով մարզադաշտի բացումը կարվի, ապա ռեգբիի «Հինգ ազգերի մրցաշարը»: Երաշխավորում եմ, որ հանդիսատեսները հաճույք կստանան գերժամանակակից մարզադաշտից, որի 80 հազար նստատեղերից էլ գերազանց է երեւում մարզադաշտի ամեն թիզը:

– Ամեն դեպքում, նկատելի է, որ Ձեր 10 մարզադաշտերն էլ հանդիսատեսների թվով զիջում են անցյալ առաջնությունն անցկացրած ամերիկյան կառույցներին:

– Չենք էլ վիճում, դրա փոխարեն Ֆրանսիա կայցելեն զգալիորեն շատ զբոսաշրջիկներ: Մոտ 2,5 մլն տոմսերից մեկ միլիոնը կվաճառվի հյուրերին:

– Իսկ կլինե՞ն խնդիրներ կապված վիզաների հետ: Եվրոպայի անցյալ տարվա առաջնությունում անգլիացիները այնպիսի խիստ միջոցներ էին ձեռնարկել, որ բազմաթիվ երկրպագուների այդպես էլ չհաջողվեց հաղթահարել բյուրոկրատական խոչընդոտները:

– Մեզ մոտ խոչընդոտներ չեն լինելու, թեեւ ձեւականությունները կպահպանվեն: Եվ որպեսզի դրանք թեթեւացվեն, մենք հատուկ նամակներ ենք ուղարկելու այն երկրներ, որտեղից ֆուտբոլասերների ենք սպասելու:

– Իսկ ի՞նչ են արժենալու տոմսերը:

– Գները տարբեր են. 145 ֆրանկից (22 դոլար) ենթախմբային խաղերի համար, մինչեւ 2950 ֆրանկ եզրափակիչի լավագույն տեղերի համար:

ԱՐ. Մ.

Աշխարհի չեմպիոնները արգելակում են

Նախորդ շաբաթ ֆուտբոլի մի շարք հետաքրքիր հանդիպումներ կայացան: Խոշոր անակնկալ գրանցվեց Օսլոյում, ուր Նորվեգիայի հավաքականը հաղթեց աշխարհի չեմպիոն Բրազիլիայի հավաքականի ֆուտբոլիստներին, որոնք 4 տարի չէին ճաշակել պարտության դառնությունը: Վերջին անգամ բրազիլացիները պարտվել էին 1993 թ. Գերմանիայի հավաքականին: Այս խաղին «գնդակի կախարդները» մասնակցեցին ուժեղագույն կազմով, ներառյալ հարձակվողների հարվածային Ռոնալդո-Ռոմարիո զույգը:

Կայացան աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի հանդիպումները Կենտրոնական եւ Հյուսիսային Ամերիկայում, Ասիայում եւ Օվկիանիայում:

ԿՈՆԿԱԿԱՖ

Կանադա-Կոստա Ռիկա 1-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մեքսիկա	4	2	2	0	12-2	8
2. Կոստա Ռիկա	5	2	1	2	7-6	7
3. ԱՄՆ	4	1	2	1	7-5	5
4. Կանադա	5	1	2	2	1-7	5
5. Ճամայկա	5	1	2	2	2-9	5
6. Սալվադոր	3	1	1	1	2-2	4

8 հունիսի Մեքսիկա-Սալվադոր

29 հունիսի ԱՄՆ-Սալվադոր

ԱՍԻԱ

Խումբ 2

Ասիական ֆուտբոլի համար ռեկորդային հաշվով 17-0 Իրանի հավաքականը պարտության մատնեց Մալդիվյան կղզիների հավաքականին, մեկնարկային խաղում ընտրական մրցաշարի, որը սկսվեց Սիրիայի մայրաքաղաք Դամասկոսում: Այս ենթախմբում հանդես են գալիս նաեւ Ղրղզստանի եւ Սիրիայի հավաքականները:

Խումբ 5

Ինդոնեզիա-Ուզբեկստան 1-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ուզբեկստան	3	2	1	0	8-1	7
2. Յեմեն	4	2	1	1	8-1	7
3. Ինդոնեզիա	4	1	3	0	10-2	6
4. Կամբոջա	5	0	1	4	1-23	1

13 հունիսի Յեմեն-Ինդոնեզիա

20 հունիսի Ուզբեկստան-Ինդոնեզիա

Խումբ 6

Հարավային Կորեա-Թաիլանդ 0-0

Ամփոփիչ աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Հարավային Կորեա	4	3	1	0	9-1	10
2. Թաիլանդ	4	1	1	2	5-6	4
3. Հոնկոնգ	4	1	0	3	3-10	3

Խումբ 8

Վիետնամ-Տաջիկստան 0-4

Չինաստան-Թուրքմենիա 1-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չինաստան	4	4	0	0	9-2	12
2. Տաջիկստան	4	3	0	1	10-2	9
3. Թուրքմենիա	4	1	0	3	4-8	3
4. Վիետնամ	4	0	0	4	2-13	0

8 հունիսի Վիետնամ-Թուրքմենիա

8 հունիսի Չինաստան-Տաջիկստան

10 խմբերի հաղթողները կբաժանվեն 2 խմբի (յուրաքանչյուրում 5-ական թիմ): Խաղերը կանցկացվեն շրջանաձեւ մրցակարգով չեզոք երկրում:

Խմբերում առաջին 2 տեղ գրաված թիմերը (4 թիմ) դուրս են գալիս կիսաեզրափակիչ: Այդ 4 թիմերից առաջին 3-ը կմասնակցեն աշխարհի առաջնությանը Ֆրանսիայում:

4-րդ թիմը կխաղա Օվկիանիայի 1-ին թիմի հետ:

ՕՎԿԻԱՆԻԱ

Երկրորդ շրջան

Խումբ 2

Պապուա Նոր Գվինեա-Նոր Զելանդիա 1-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պապուա Նոր Գվինեա	1	1	0	0	1-0	3
2. Ֆիջի	0	0	0	0	0-0	0
3. Նոր Զելանդիա	1	0	0	1	0-1	0

7 հունիսի Ֆիջի-Նոր Զելանդիա

11 հունիսի Նոր Զելանդիա-Պապուա Նոր Գվինեա

ԹԵՆԻՍ

Ո՞վ կկանգնեցնի Հինգիսի հաղթարշավը

Երեկ «Ռոլան Գարոսի» կորտերում կայացան թենիսի Ֆրանսիայի բաց առաջնության տղամարդկանց մենախաղերի կիսաեզրափակիչ հանդիպումները: Բելգիացի Ֆիլիպ Դեվուլֆը հանդիպեց բրազիլացի Գուստավո Կուերտենին, իսկ ավստրալացի Պատրիկ Ռաֆթերը խաղաց իսպանացի Սերխի Բրուգերայի հետ: Դեվուլֆի եւ Կուերտենի համար սա «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերում առաջին կիսաեզրափակիչն է: Այս առաջնությունը երկու թենիսիստների համար հաջող դասավորվեց եւ երկուսն էլ մեծ ցանկություն ունեին բարդ ճանապարհը հաղթահարել մինչեւ վերջ: Ռաֆթեր-Բրուգերա զույգերում հաղթողի հավակնորդը Բրուգերան է, սակայն, առաջնությունում արդեն այնքան անակնկալներ են գրանցվել, որ հաղթողին գուշակելը դժվար է:

Կանանց մրցաշարի եզրափակիչում կհանդիպեն շվեյցարուհի Մարտինա Հինգիսը եւ Իվա Մայոլին Խորվաթիայից: Կիսաեզրափակիչում Հինգիսը 6-7, 7-5, 6-4 հաշվով հաղթեց ամերիկուհի Մոնիկա Սելեշին եւ իր հաղթարշավը հասցրեց 37 խաղի: Մայոլին հարավաֆրիկուհի Ամանդա Կոետցերի դեմ հավասար խաղում մրցակցուհուց մի փոքր ավելի դիպուկ եւ հաջողակ գտնվեց: Այս մրցամարտի հաշիվն է 6-3, 4-6, 7-5:

Տղամարդկանց զուգախաղերի եզրափակիչ դուրս եկան ռուսաստանցի Եվգենի Կաֆելնիկովը եւ չեխ Մարտին Դամմը: Կիսաեզրափակիչում այս զույգը հաղթեց հոլանդական երկյակին՝ Յակո Էլթինգին եւ Փոլ Հաարհյուսին՝ 7-6, 7-6: Վճռական մրցամարտում Կաֆելնիկովը եւ Դամմը կհանդիպեն տղամարդկանց զուգախաղերի ճանաչված առաջատարների՝ ավստրալացիներ Թոդ Վուդբրիջի եւ Մարկ Վուդֆորդի հետ:

Ստոյչկովը ներկայացավ մեղայականով

Բուլղարացի ֆուտբոլիստ Խրիստո Ստոյչկովը հայտարարել է, որ վերացնում է երկրի ազգային հավաքականի նկատմամբ բոյկոտը: Նա ներում է խնդրել հավաքականի մարզիչ Խրիստո Բոնեւից եւ խաղընկերներից ու հավանաբար խաղադաշտ դուրս կգա արդեն հաջորդ խաղում կիրակի օրը Լյուքսեմբուրգի դեմ:

Ռուսական «հրթիռները» գնդակոծեցին Ֆիլադելֆիան

Կայացավ NHL-ի ամենապատվավոր մրցանակի՝ Սթենլիի գավաթի խաղարկության եզրափակիչ 3-րդ հանդիպումը «Դեթրոյթ ռեդ ուինգզի» եւ «Ֆիլադելֆիա ֆլայերզի» միջեւ: «Դեթրոյթի» կազմում արդյունավետ խաղացին ռուս «լեգեոներները»՝ Վյաչեսլավ Կոզլովը երկու արդյունավետ փոխանցում կատարեց, Վյաչեսլավ Ֆետիսովը՝ մեկ, իսկ Սերգեյ Ֆյոդորովը երկու գոլի հեղինակ դարձավ եւ նրա փոխանցումից աչքի ընկավ Մարկ Մալաֆոյսը: Արդյունքում «Դեթրոյթը» խաղը շահեց 6-1 հաշվով եւ եզրափակիչ շարքում առջեւում է՝ 3-0:

Պատվավոր մրցանակը նվաճելու համար «Դեթրոյթի» հոկեյիստներին հարկավոր է շահել ընդամենը մեկ խաղ:

Իտալացի հեծանվորդ Խոսե Լուիս Ռուբիերան շահեց արհեստավարժների «Ջիրո դ'Իտալիա» բազմօրյա հեծանվավազքի 19-րդ փուլը: 222 կմ-ը Ռուբիերան հաղթահարեց 7 ժամ 2 վայրկյանում: Ընդհանուր հաշվարկում առաջատարությունը ամրապնդեց իտալացի հեծանվորդ Իվան Գոտտին: Ռուսաստանցի Պավել Տոնկովը մնաց երկրորդ տեղում:

ԼՈՒՐԵՐ

Դոնովան Բեյլին կժամանի Մոսկվա

Վերջերս Տորոնտոյում (Կանադա) 150 մ մրցատարածությունում մոլորակի ամենաարագ մարդու կոչումը նվաճած կանադացի արագավազորդ Դոնովան Բեյլին, որ շրջանցեց ամերիկացի օլիմպիական չեմպիոն Մայքլ Ջոնսոնին, հավանաբար կժամանի Մոսկվա: Կանադահայ մարզիկը հրավիրվել է մասնակցելու Զնամենսկի եղբայրների հոբելյանական՝ 40-րդ հուշամրցաշարին, որը կանցկացվի հունիսի 8-ին, Ռուսաստանի մայրաքաղաքի «Լոկոմոտիվ» մարզադաշտում:

Խորհրդավոր անծանոթի գնումը

«Մանչեսթեր Յունայթեդ» ակումբի հանրահայտ ֆուտբոլիստ Էրիկ Կանտոնայի վերնազգեստը աճուրդում վաճառվեց 25 հազար դոլարով: Կանտոնայի ինքնագրով թիվ 7 մարզաշապիկը գնողի անունը մնաց անհայտ

«ԱՅԱՔՍ»

ՍՊ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՁԵԶ

Հունիսի 15-22-ը այցելել

ԻՏԱԼԻԱ (ՌԻՄԻՆԻ)

- Տեղավորումը 4-աստղանի հյուրանոցում
- Սնունդը՝ օրը 2 անգամ
- Էքսկուրսիոն ծրագիր՝ Հռոմ, Վենետիկ, Սան Մարինո
- Մեծածախ առեւտրի բազաների այցելություն
- Անվճար փոխադրվում է 30 կգ ուղեբեռ
- Հավելյալ քաշի տեղափոխումը՝ 1 կգ-3 դոլարի համարժեք դրամով

Հունիսի 20-28-ը

ԹՈՒՆԻՍ- Ք. ՍՈՒՍ

- Միջերկրական ծովի ափին գտնվող համաշխարհային հանգստավայր
- Տեղավորումը՝ 4 աստղանի RIAD PALMS շքեղ հյուրանոցում
- Սնունդը՝ օրը 2 անգամ

Հունիսի 30-ից հուլիսի 9-ը

ԴՐԱԽՏԱՅԻՆ ՄԱԼԴԻՎՅԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐ

- Տեղավորումը՝ 5 աստղանի PARADISE ISLAND DELUXE հյուրանոցային համալիրում
- Սնունդը՝ օրը 3 անգամ

Ուշադրություն: Հունիս ամսից Երեւան-Լառնակա չվերթը տեղի կունենա ամեն շաբաթ:

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 43/ա ՀԵՌ. 538845, 531573

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական տուն Գիտությունների ակադեմիայի շենքի ետեւում (115 քառ. մետր)՝ 110 քառ. մետր տնամերձով: Լիովին վերանորոգված է, ունի սեփական կաթսայատուն, ավտոտնակ, ապահովված է շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ:

Հեռ. 53-54-10 տուն, 52-42-36 ծառ.

ԿԵՐԱՄԻԿԱ

մասնագիտացված խանութ-սրահը

առաջարկում է

իտալական, իսպանական, բուլղարական հատակի, պատերի եւ արտաքին երեսպատման կերամիկական սալիկների լավագույն տեսականին:

Լավագույն որակ, մատչելի գներ, մասնագիտական սպասարկում, անվճար տեղափոխում:

Հասցեն՝ Չարենցի 7, հեռ. 58-63-58, ֆաքս 55-74-34

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Դրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ):

Հեռախոս՝ 22-42-68

«ԱՐՄԷ-ՔՍՊՈ»

Ցուցահանդեսների եւ տոնավաճառների տեսական կենտրոնը

ամեն օր մինչեւ հունիսի 13-ը հրավիրում է Ձեզ այցելել «Կահույքի սրահ-97» ցուցահանդես-տոնավաճառը

Ձեզ տրվում է եզակի հնարավորություն ծանոթանալու Հայաստանի տեսական եւ մասնավոր արտադրական ձեռնարկությունների, կոմերցիոն ընկերությունների, ԻՏԱԼԻԱՅԻ, ՌՈՒՄԻՆԻԱՅԻ, ԻՐԱՆԻ, ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ներկայացրած արտադրանքի հետ:

Ցուցահանդեսը գործելու է ժամը 11.00-17.00

Մուտքն ազատ է:

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Շիրակի 43, «Արմէքսպո» ՑՏՊ կենտրոն, (նախկին ԺՏՆՑ)

Հեռախոս՝ 56-54-72, 46-24-19

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը բաղկացած երեք սենյակից: Երկու կողմից սեփական հողատարածք 300 քառ. մետր ընդհանուր մակերեսով: Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին: Հասցեն՝ Ջրառատ 68 (ԳԱ հետեւի մասում):

Հեռախոս 52-54-39:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Էրեբունու շրջանի ժողդատարանը Երեւան, Մարքսի փողոց 72, 10 բնակարանի նախկին բնակիչ Սամվել Լյովայի Պետրոսյանին անհայտ բացակայող ճանաչելու մասին Սվետլանա Կարլենի Մելքոնյանի դիմումի համաձայն դիմում է բոլոր քաղաքացիներին եւ կազմակերպություններին Սամվել Լյովայի Պետրոսյանի մասին տեղեկություններ Էրեբունու շրջանի ժողդատարանին հայտնելու խնդրանքով:

Հասցե Մ. Խորենացու փողոց 162 Ա, հեռ. 57-02-79

ԲՐԱԲԻՈՆ ԱԳՐՈ ՍԵՐՎԻՍ

Աբովյան 11

Էկզոտիկ բույսեր եւ ծաղիկներ, քաղաքային բույսերից կոմպոզիցիաներ, գիտուսային բույսեր, սերմեր, սոխուկներ, պարարտանյութեր, թունաքիմիկատներ, աճեցման այլ պիտույքներ, գործիքներ, սրսկիչներ, արտահագուստ:

Ամեն ինչ ձեր տնամերձի, ներքին եւ արտաքին կանաչապատման համար:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզահամերգային համալիրում բացված Իրանի Իսլամական Հանրապետության ցուցահանդեսում ամեն օր, ժամը 16-17-ը կարող եք ունկնդրել Իրանի ժողովրդական երաժշտություն:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (ընդհ. մակ. 95 քմ, բնակ. մակ. 65 քմ) քարե շենքի 4-րդ հարկում: Ունի վերնահարկ (45 քմ): Ընդհ. մակ. 140 քմ է: Գտնվում է [illegible]

Հեռ. 581841, 342586

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը դիմումներ է ընդունում մագիստրոսի գիտական աստիճան շնորհող համեմատական եւ միջազգային առեւտրային իրավունքի երկամյա ծրագրի համար: Լիցենզավորված ոչ պետական բուհերի շրջանավարտները կարող են դիմել պայմանականորեն: գրավոր պայմանները ձեռք բերելու համար խնդրվում է դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ:

Ծրագիրը համեմատական սկզբունքով կուսումնասիրի եվրոպական քաղաքացիական իրավունքի եւ անգլո-ամերիկյան իրավունքի համակարգերի իրավական ավանդույթները եւ կունենա երկու ուղղվածություն: **Համեմատական սահմանադրական իրավունքի** առարկաները կընդգրկեն սահմանադրականության, իրավական կանոնակարգման, օրենսդրական նախագծման, հասարակության եւ անհատի իրավունքների հիմնահարցերը, ինչպես նաեւ միջազգային համաձայնագրերին եւ պայմանագրերին վերաբերող խնդիրների ուսումնասիրությունը: **Միջազգային գործարարության իրավունքի** շրջանակներում կուսումնասիրվեն շուկայական տնտեսության, միջազգային հանրային իրավունքի եւ միջազգային գործարքների հիմնական դրույթները, պայմանագրային հարաբերությունները, միջազգային արտահանման առեւտուրը, միջազգային ֆինանսական իրավունքը եւ վեճերի լուծման միջոցները: Համեմատական եւ միջազգային առեւտրային իրավունքի ծրագրի հիմնական նպատակն է հնարավորություն տալ ուսանողներին օժանդակել իրենց երկրի ա) քաղաքականության մշակման եւ օրենսդրական գործընթացների եւ բ) զարգացող շուկայական տնտեսության իրավական հիմքերի ստեղծմանը:

Դիմորդները պետք է ունենան **իրավաբանական բարձրագույն կրթություն** եւ **անգլերեն լեզվի մասնակի իմացություն**: Դիմորդները պետք է ներկայացնեն դիպլոմ եւ ներդիր իրենց պատճեններով, երեք երաշխավորագիր-նամակ, լրացնեն դիմում եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման կանխավճարը կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք դրամ, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: **1997 թ. հուլիսի 23-ը** փաստաթղթերի ընդունման վերջնաժամկետն է:

Բոլոր դիմորդները **1997 թ. հուլիսի 25-ին** կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացության գնահատող քննություն (բացառությամբ այն դիմորդների, ովքեր վերջերս TOEFL քննությունից ստացել են 550 եւ ավելի միավոր): Առաջին փուլով անցած այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը, կմասնակցեն 1997 թ. սեպտեմբերից մինչեւ 1998 թ. ապրիլի վերջը ՀԱՀ-ում անցկացվող անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրին: Անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 300 դոլարին համարժեք դրամ: Նախաքննական ծրագիր ընդունվելը 1997 թ. հուլիսի վերջին, որտեղ դիմորդների հետ հարցազրույցներ կանցկացվեն: Դիմորդների անունները ու հարցազրույցների օրերը կփակցվեն ՀԱՀ-ում:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին գնահատականի եւ նախապատրաստական փուլում դիմորդների ցուցաբերած առաջադիմության հիման վրա: Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն պայմանագիր, հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու մասին պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ՝ Հասցեն Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ 19 սենյակ, հեռախոս 27-16-29:

ՀԱՀ-Ը ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ, ԿՐԹԱԿԱՆ, ՍԵՌԱՅԻՆ ԿԱՄ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՉԻ ԴՆՈՒՄ

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:

Հեռ.՝ 523056

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայրենական եւ արտասահմանյան կենցաղային էլեկտրական սարքավորումների նորոգում

Գ. Լուսավորչի (Կուտուզովի) 41

Հեռ. 22-22-37

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփականաշնորհված խանութի տարածք 120 քմ Էրեբունու զանգվածում:

Հեռ. 529748, ժամը 9.00-18.00

«Լոտոհոլ» վիճակախաղի իրային շահումների աղյուսակ

04 հունիս 1997 թ

«Լոտոհոլի» 1-22 խաղարկություններին մասնակցած եւ չստացված տոմսերի համար

Տոմսի սերիա	Տոմսի համարը	Իրային շահման անվանումը	Գինը ԱՄՆ դոլ. համարժեք դրամով
001	000919	երաժշտական կենտրոն	368
001	011133	փոշեկուլ	145
001	018473	տեսամագնիտոֆոն	322
001	028252	հեռուստացույց	1000
001	041677	հեռուստացույց	347
001	055371	փոշեկուլ	145
001	065030	միկրոալիքային վառարան	396
001	079234	տեսախցիկ	880
001	092279	փոշեկուլ	145

Ծանոթություն

Հայտնում ենք «Լոտոհոլի» մասնակիցներին, որ սկսած 01 սեպտեմբերից խաղարկված եւ չստացված տոմսերը մասնակցում են ամենամսյա բոլոր իրային խաղարկություններին:

Լոտոհոլ

վիճակախաղի 23 խաղարկության արդյունքները ըստ սափորների

1	2	3	4	5
26	10	19	34	9

«ԼՈՏՈՀՈԼԸ» ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՁԵԶ

Լենինգրադյան 48, սպորտլոտոյի կրպակներ, Հեռ. 39-11-23, 39-14-81

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 594. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 6.06.1997. Գինը 100 դրամ